EXTRAIT
DU
KAN - JOUR

FOUGAUX

ORL
F8 294.3008
Fou/Ext
5028

00055028

B.B.R.A.S.

BOMBAY BRANCH
OF THE
ROYAL ASIATIC SOCIETY
TOWN HALL, BOMBAY.

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 09 March, 2016

|| འཛངས་བླུན ||

(Le sage et le fou)

EXTRAIT du KAN-JOUR,

revu sur l'édition originale,

et accompagné d'un glossaire,

par

PH. ED. FOUCAUX,

55028

membre de la Société Asiatique de Paris.

PARIS,

MDCCCXLII.

ORI
Fq294.30082
Fou/Exl
55028
00055028

Le texte qui suit est extrait du 74e. volume du བཀའ་འགྱུར (bKah-hgyur), c'est le 323e. traité. Il appartient à la section du མདོ (mdo), tome ས (28e.), & se compose de 267 folios.

Comme presque tous les ouvrages de cette collection, il est traduit du Sanscrit. Voici son titre en cette langue: दममूको नाम सूत्र.

Mr. Schmidt à la fin de sa grammaire tibétaine, publiée à St. Pétersbourg, a déjà donné ce fragment avec une traduction en allemand.

J'ai revu son texte sur l'édition originale du bKah-hgyur, qui appartient à la Bibliothèque royale, ce qui m'a fourni de nombreuses variantes.

Alphabet tibétain.

ཀ Ka, K ཁ Kha, Kh ག ga, g ང gna, gn

ཅ tcha, tch ཆ tchha, tchh ཇ dja dj ཉ nya, ny

ཏ ta, t ཐ tha, th ད da, d ན na, n

པ pa, p ཕ p'ha, p'h བ ba, b, v མ ma, m

ཙ tsa, ts ཚ tch'a, tch' ཛ dz, ds ཝ wa, w

ཞ ja, j ཟ za, z འ ha, h ཡ ya, y

ར ra r ལ la, l ཤ cha ch ས sa s.

ཧ ha, h ཨ â

Les voyelles autres que a, inhérent à chaque consonne, comme on vient de le voir, s'expriment par des signes placés au dessus ou au dessous des consonnes, de la manière suivante : ཀི Ki ཀུ Kou, ཀེ Ké, ཀོ Ko, & de même pour les autres.

||འཛངས་བླུན||

||དགེ་སློང་མ་ཨུད་པ་ལའི་ལོ་རྒྱུས||

||འཛངས་བླུན||

||རེ་སྒྲོང་མ་ཕྱུད་པ་ལའི་ལེའུའོ||

༄༅། །འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན། རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ། མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་བཞུགས་སོ།། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ནི་ནོངས། རྒྱལ་ཚབ་པི་ཏྲུ་ཌ་རྒྱལ་སར་གཤེགས་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ནང་ན་ཆོས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། གླང་པོ་ཆེའི་ཞིག་པས་མི་བརྫིས་ཏེ།

བསད་པ་ཡང་གྲངས་མེད་དོ།། དེའི་ཚེ་ན་རིགས་ཆེ
ཞིང་བཙུན་པའི་བུད་མེད་དག་གཅིག་གིས་དེ་ལྟ
བུ་དག་མཐོང་ནས། ཁྱིམ་ལ་མི་དགའ་བར་གྱུར་ཏེ།
ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། དགེ་སློང་མར་གྱུར
ཏོ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག། ལ་ལ་ནི་ལྷ་ཀྲུའི་རིགས།
ལ་ལ་ནི་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་ཏེ། དཔེ་མེད་པར་མཛའ
སྡུད་ལེགས་པར་བལྟ་ན་སྡུག་པ། རིགས་ཆེ་བ
ལྟ་བཀྲ་སྐྱེད་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ།
རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཡུལ་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱང། དེ་ལ
དགའ་སྟེ་འཚོ་སྦྱར་ཏོ།། དགེ་སློང་དེ་དག་གཅིག

ལ་གཅིག་འདི་སྐད་དུ། བདག་ཅག་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང
ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་མ་མྱོང་སྟེ། འདོད
ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་ཞི་བར་མ
གྱུར་ན་མི་རུང་གིས། དྲུག་སྡེ་མོ་བསྙེན་དགའ
མོའི་ཐད་དུ་ཆོས་ཉན་འདོང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་ནས།
དེ་དག་གང་ན་བར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་པ་དང་། ཕྱག
འཚལ་ནས་འདི་སྐད་དུ་བདག་ཅག་ནི་རབ་ཏུ
བྱུང་བ་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་མ་མྱོང་ན།
བདག་ཅག་ལ་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་།
དྲུག་སྡེ་མོས་བསམས་པ། བདག་གིས་འདི་དག་ཆོས

དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་ཕྱིར་ཟློག་སྟེ། འདི་དག
གི་ཆོས་གོས་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཐོབ་པར་གྱུར་ན
རི་ལེགས་སྐམ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།།
ཁྱེར་རྣམས་ནི་རིགས་ཆེ་ཞིང་མཛེ་བ་སྟེ། རིན་པོ་
ཆེ་སྣ་བདུན་དང་། གླང་པོ་ཆེ་དང་། རྟ་དང་།
བྲན་ཕོ་དང་། བྲན་མོ་དང་། ལས་བྱེད་པའི་མི་དང་།
ཞིང་དང་། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིས་མི་བྲེལ་ན། ཅིའི་
ཕྱིར་དེ་དག་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ། དགེ་སློང་
མར་བཞུགས་ནས་འདི་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཤིང་
སྡུག་བསྔལ་དང་བསྒོམས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

བསླབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད། གཞིས་ན་ཕྱིར་
སོང་སྟེ། ཁྱིམ་ཐབ་དང་། བུ་དང་། བུ་མོར་ལྡན་
པར་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཙེ་དགའ་ཞིང་
ཚེ་འདི་ལ་ཡང་སྐྱིད་པ་སྤྱོད་བར་བྱས་ལ།
སྐྱིད་པ་ཡང་ཡིད་བཞིན་དུ་བྱས་ན་ལེགས་སོ་
ཞེས་བསྒོའོ།། དགེ་སློང་མ་དེ་རྣམས་དེ་སྐད་
ཅེས་སྨྲས་པ་ཐོས་ནས། མི་དགའ་སྟེ་ངུས་ནས་
ཕྱིར་དོང་ངོ།། དེ་ནས་དགེ་སློང་མ་དེ་དག།
དགེ་སློང་མ་ཨུད་པ་ལའི་མདོག་གང་ན་འདུག་
པར་སོང་ནས་དེར་ཕྱིན་པ་དང་། ཨུད་པ་ལའི་

མཆོག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། ཆོས་བཞིན་དུ་སྟོན་གསོལ
ནས་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ།། བདག་ཅག་ཁྲིམ་ན
ཁྲིམས
མ་མཆིས་པ་ན། ཁྲིམ་གྱི་ལས་བསླུས། ད་རབ་ཏུ
བྱུང་ན་ཡང་འདོད་པའི་དབང་དུ་གྱུར་ནས། ཉོན
མོངས་པ་ལས་ཐར་བར་མི་ནུས་ན། བདག་ཅག་ལ
ཐུགས་རྗེ་བའི་སླད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་བསྟན་དུ་གསོལ།
ཞུས་པ་ལས་སྨྲས་པ། ཁྱོད་ཅི་དང་ཅི་འདོད་པ་འདས
པའམ་མ་འོངས་པའམ། ད་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ
གང་ཡང་རུང་བ་དྲིས་ཤིག་དང་ངས་བསྟན་པར
བྱའོ།། དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་པ།

འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་རེ་ཞིག་ཞོག་ལ་

ད་ལྟར་གྱི་བསྟན་ཏེ། བདག་ཅག་གི་ཐེ་ཚོམ་དགྲོལ་

དུ་གསོལ། ཤྲུད་པ་ལས་སྨྲས་པ། འདོད་ཆགས་ནི་

མེ་དང་འདྲ་སྟེ། རི་ལྷུང་ཚིག་པར་བྱེད་དོ། ཞྭ་ཁྲིའི་

ཁྲི་དང་འདྲ་སྟེ་མཆེད་པར་འགྱུར་རོ།། འདོད་

ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས། གཅིག་ལ་གཅིག་འཚོ་ཞིང་

གནོད་པར་བྱེད་དོ།། དེ་ལ་ཡུན་རིངས་ན། ངན་སོང་

གསུམ་དུ་ལྷུང་སྟེ། ཐར་པའི་དུས་མེད་དོ།། ཁྱིམ་

ན་གནས་པའི་སྡུག་པ་ལ་ཆགས་ཏེ། འདོད་པ་དང་

དེ་ཏེ་དབྲལ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། རྒ་བ་དང་། ན་བ་དང་།

འཆི་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁྲིམས་ཀྱིས་གཅོད་པའི་སྡུག
བསྔལ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་མྱོང་སྟེ། ཚེ་འཕོས་ནས
ཕྱིར་ཡང་སོས་པ་ཙམ་དུ་ལུས་དང་སེམས་
གདུངས་ཏེ། ཁྲིམ་ཀྱིས་སྒྲགས་ཤིང་བཅིངས་པ
ནི་བཙོན་ར་བས་ཀྱང་ནམ་མོ། ། བདག་ཀྱང
ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ཏེ། ཁོ་མོའི་ཕ་མ
ཡང་རིགས་ཆེ་ཞིང་བཙུན་པས་ཁོ་མོ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ
བའི་རིགས་ཆེ་བ། མང་དུ་ཐོས་པ་མཁས་པའི
རིག་བྱེད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་བག་མར་བཏང
ནས། དེའི་ཆུང་མ་བྱེད་དོ། དེའི་བུ་ཡང་ཡོད་པར

གྱུར་ཏོ། །ཕྱིས་གྲོས་སྐྲུག་ཚོ་འཕོས་པའི་འོག་ཏུ་
ཁོ་མོ་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་གྱུར་ནས། ཁྱིམ་
ཐབ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཁོ་མོ་ལ་སེམས་
ཅན་ཡོད་དེ། ཟླ་བ་ཚང་དུ་ཉེ་བས། གལ་ཏེ་འདིར་
བུ་བཙས་ན། བཙོག་ཅིང་མི་བཏུབ་ཀྱིས། ཁོ་མོའི་
ཕ་མའི་ཁྱིམ་དུ་བཙར་འགྲོའོ་ཞེས་ཐུས་ན། ཁོ་མོ་
ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཕྱི་ཉུག་གཉིས་
འགོགས་ནས་བུ་ཞིག་ཀྱང་ཁྲིད་དེ། ཕ་མ་འདོར་
པར་སོང་བ་ལས། ལམ་ཕྱེད་ཙམ་དུ་ཕྱིན་པ་
དང་། མངལ་མི་བདེ་བར་གྱུར་ནས། ཤིང་ཅིག་

གི་ཐུང་ངུ་ནམ་ཕྱེད་ཙམ་ན་བུ་བཙས་སོ།། ཁོ་མོའི་
ཁྱིམ་ཐབ་ཀྱང་། ལོགས་ཤིང་ན་ཉལ་བ་ལོས་
མཚན་མོ་སྤྲུལ་གྱིས་ཟིན་ཏོ།། མཚན་མོ་ཐོས་ན་
ཅང་མི་གྲག་ནས། ནམ་ལངས་སྟེ་བལྟས་ན་
ཁྱིམ་ཐབ་ཀྱང་སྤྲུལ་གདུག་པས་ཟིན་པས་ཚེ་
འཕོས་ནས། ལུས་ཀྱང་ཞིག་པར་གྱུར་ཏོ།།
དེའི་ཚེ་ན་ཁོ་མོ་འཁམས་ཏེ། ས་ལ་འགྱེལ་བ་
དང་། བུ་ཆེན་པོ་ཡང་ཕ་སྤྲུལ་གྱིས་བསད་པ་
མཐོང་ནས། སྙིང་ཕུང་སྟེ། ངུས་པས། བུ་
ངུས་པའི་སྐད་ཀྱིས་ཁོ་མོ་ཡང་ཕྱིར་སངས་ནས།

བུ་ཆེན་པོ་རྡོ་ཕྱུར་དུ་ཐོགས། བུ་ཆུང་བ་ནི་པང་
པར་ཁྲིར་ཏེ་ཏུ་ཞིང་སོང་སོང་བ་ལེས་ལམ་ཡང་
ངེད་པ་ཞིག་སྟེ། མི་འགའ་ཡང་མ་འགྲུལ་བས་
གྲོགས་དང་མི་རྙེད་དོ།། བར་ན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡོད་དེ།། རྒྱའི་ཁ་ཆོན་ཡང་ [redacted] ཆལ་ཟབ་པས། བུ་
གཉིས་ཀ་མ་ཐེག་ནས། བུ་ཆེན་པོ་རྒྱའི་ཚུ་རོལ་དུ་
བཞག། བུ་ཆུང་དུ་ཁྲིར་ཏེ་ཕ་རོལ་དུ་སྐྱོལ་ནས།
ཕྱིར་བུ་ཆེན་པོ་བསྐྱར་འདེངས་པ་དང་། བུ་ཡང་
མ་འོང་བ་མཐོང་ནས། རྒྱའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཏེ་
རྒྱས་ཁྲིར་པ་ལེས་ཁ་མེས་བསྐྱོགས་ན། སྐྱོབས་

ཆུང་བས་མ་ཟིན་ཏེ་ཆུས་ཁྱེར་རོ༎ དེ་ནས་ཕྱིར་ཕ་
རོལ་ན་ཕྱིན་ཙམ་ན་བུ་ཆུང་ངུ་ཡང་སྤྱང་གིས་ཟོས
ཏེ༎ ཁྲག་ཅུང་ཟད་ཙམ་ས་ལ་སྣང་ངོ༎ དེར་ཡང
འཁམས་ནས། རིང་ཞིག་ལོན་ཏེ་ཕྱིར་སངས་པ་
དང་། ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་སོང་སོང་བ་ལས།
ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཁོ་མོའི་ཕ་མ་དང་ཉེ་ཞིང་། བཤེས་པ
ཞིག་དང་ཕྲད་དོ༎ ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དེས་ཁྱོད་ཅི་ཉེས
ན་འདི་ལྟར་མོངས་པར་གྱུར་ཞེས་དྲིས་ན།
ཁོ་མོས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་རྒྱས་པར་གཏམ་
བྱས་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དེ་ཡང་ངུས་ནས། ཁོ་

མོས་ཕ་མའི་གཏམ་ཐོས་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕ་མའི་
ཁྱིམ་དུ་རེ་བར་མེ་ཤོར་ནས། ཕ་མ་དང་། ཁྱིམ་
ཁང་གི་མི་ཐམས་ཅད་མེས་ཚིག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
དེ་སྐད་ཅེས་སྨྲས་པ་ཐོས་ནས། ཁོ་མོ་འཁམས་
ཏེ་ས་ལ་འགྱེལ་ཏོ།། དེ་ནས་ཀུན་དུ་རྒྱུ་དེས་བསླང་
སྟེ། ཁྱིམ་དུ་ཁྲིད་ནས་ཁོ་མོ་ལ་བུ་བཞིན་བྱམས་
ཤིང་འདུག་པ་ལས། ཡང་ཀུན་དུ་རྒྱུ་ཅིག་གིས་
རྒྱང་མར་བླངས་ཏེ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགའ་
ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ལས། སེམས་ཅན་དང་ལྡན་
པར་གྱུར་ཏེ། ཟླ་བ་ཚང་ནས་བུ་བྱུང་དུ་ཉེ་བ་ན།

ཁྱིམ་ཐབ་གཞན་གྱིས་ཁྱིམ་དུ་ཆང་ལ་བོས་ནས་
དེའི་འོག་ཏུ་བུ་བཙས་ཏེ། སྒོ་དམ་དུ་བཅད་ནས་
བུ་བཙོར་བ་ལས། ཁྱིམ་ཐབ་ཆང་གིས་མྱོས་ཏེ།
སྒོ་བརྟངས་པ་དང་། སྒོ་འབྱེད་པ་མེད་པས།
ཁྲིས་ཏེ་སྒོ་བཅག་ནས། ནང་དུ་འོངས་པ་དང་།
ཁྱེ་མོ་ཡང་བརྗེས་སོ།། བདག་གིས་བུ་བཙས་སོ་
ཞེས་བྱས་ན། བུ་ཡང་བསད་དེ་མར་གྱི་ནང་དུ
བཙུས་ནས། ཁྱེ་མོ་ལ་ཟར་བཟུག་གོ། བུའི་ཤ་ཟ་
མ་ཡོད་ནས་མ་ཟོས་པས། ཡང་བརྗེས་ཏེ།
ནན་གྱིས་ཟར་བཟུག་གོ། ཟོས་པའི་འོག་ཏུ་ཁྱིམ་

ཐབ་ཀྱང་སངས་ནས། བདག་གིས་བསམས་པ།
བདག་བསོད་ནམས་མེད་ཅིང་ལས་ངན་ནོ་སྙམ་
བསམས་ནས། ཁྱིམ་ཐབ་བོར་ཏེ། ཡུལ་བ་ར་ན་སེར་
བྲོས་སོ།། ཡུལ་བ་ར་ན་སེའི་ཕྱི་རོལ་ན་ཤིང་ཞིག་
གི་དྲུང་ན་འདུག་པ་ལས། གྲོང་རེའི་ཁྱིམ་བདག་
གཞོན་ནུ་ཞིག་གསར་དུ་རྐང་མ་ཆོ་འཕོས་ནས།
གྲོང་ཁྱེར་དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྐང་མའི་རུས་བུ་
སྦྲུས་ནས། ཁྱིམ་བདག་དེ་རྐང་མ་དེ་ལ་ཆགས་
པས། རུས་པའི་དྲུང་ན་ངུ་ཞིང་འདུག་པ་ལས།
བདག་གི་དྲུང་དུ་འོངས་ཏེ། ཚེ་མོ་ལ་ཧྲོད་གཅིག་

ཁ་འདི་ན་ཅི་བྱེད་ཅེས་དྲིས་སོ། །ཝ་མོས་ཀྱང་དེ་
བཞིན་དུ་གཏམ་བྱས་པ་ལས། ཁྱིམ་བདག་དེས་
སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་ཁྲིད་དེ། ཝ་མོ་ལ་རྒྱང་མ་
བྱའོ་ཞེས་སྨྲས་ནས། ཝ་མོས་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱང་
ངོ་ཞེས་སྨྲས་སོ། ཁྱི་ཤུག་རུ་འདུས་ནས་རིང་
པོ་མ་ལོན་པར་ཁྱིམ་བདག་ནད་ཀྱིས་བཏབ་
ནས་ཤི་འཕོས་སོ། །དེའི་ཚེ་ན་ཡུལ་ཚེས་ཀྱིས་
གསོན་པའི་ཚེ། ཁྱི་ཤུག་མཛའ་བ་རྣམས། ཁྱིའི་
ཚེ་འཕོས་ན། རྒྱང་མ་ཡང་གསོན་པོར་སྐྱེ་དང་
ལྷན་ཅིག་རུ་དུར་དུ་འཛུད་དོ། །ཝ་མོ་ཡང་དེར་

དུར་དུ་བཅུག་ནས། ནུབ་མོ་དུར་བཀྲུན་འོངས་
ཏེ་དུར་བྲུས་པ་དང་། དུར་བཀྲུན་གྱི་དཔོན་པོས་
ཁོ་མོ་བཟང་བར་མཐོང་བས། དེས་ཀྱང་ཆུང་
མར་བཏུས་སོ།། རིང་པོ་མ་ལོན་པར་དུར་བཀྲུན་
སོང་སོང་བ་ལས། རྒྱལ་པོས་བསད་ནས། བཀྲུ་ནླ་
རྣམས་ཀྱིས་ནུས་བུ་བཀུར་བཀུར་ཏེ། ཁོ་མོ་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡང་དུར་དུ་བཅུག་གོ། དུར་ན་ཞག་
གསུམ་འདུག་པ་ལས་སྲུང་གིས་དུར་བྲུས་ནས།
ཁོ་མོ་ཡང་དུར་ནས་ཐུང་ཏེ། འདི་སྙམ་དུ་
བསམས་སོ།། ཁོ་མོས་སྔོན་སྡིག་པ་ཅི་ཞིག་

ཐུས་ན། འདི་འདྲ་བར་ལེན་དུ་མ་ཤི་བ་ལས་ཕིར་
སེམས་པར་གྱུར། སྔོན་ཐོས་ན་ལྷ་ཀུའི་རིགས་ཀྱི་
སྲས་ཤིག་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་ནས། མཚན་
ཡང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདས་པ་དང་།
མ་འོངས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཏོ་ཞེས་གྲགས་ན།
དེའི་རེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོའི་སྐུམ་ནས། རྒྱལ་
བུ་རྒྱལ་ཕྱེར་ཀྱི་ཚོལ་གང་ན་རེ་ལོགས་སུ་སོང་
བ་དང་། རྒྱང་མ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མེ་ཏོག་གི་སྡོང་པོ་རྒྱས་པ་ལྟ་བུའམ། སྐར་
མའི་ནང་ན་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་མཐོང་ངོ།། དེའི་ཚེ་

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདག་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པར་
ཤེས་ནས། བཞེངས་ཏེ་བེ་མོ་བསྐོར།། བེ་མོ་སྦྲེན་
མོར་འདུག་པས་ངོ་ཚ་སྟེ། ལག་པས་ཉུ་མ་
བཀབ་ནས་ས་ལ་འདུག་གོ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་པ།
བུད་མེད་འདི་ལ་གོས་སྟོར་ཅིག་ཅེས་བཀའ་
སྩལ་པ་དང་། བེ་མོས་གོས་གྱོན་ནས། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་
འཚལ་ཏེ། བདག་ལ་ཞུགས་པ་བརྩོ་བར་དགོངས་

ནས། བདག་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་གནོང་ཞིག་ཅེས་
གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་
དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་ཏེ། བུད་མེད་འདི་
སྐྱེས་དགུའི་བདག་མོ་ལ་གཏད་དེ། རབ་ཏུ་
ཕྱུང་ཞིག་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།། དེ་ནས་སྐྱེ་
དགུའི་བདག་མོས་ཁོ་མོ་རབ་ཏུ་ཕྱུང་ནས་ཁོ་མོ་
ལ་བདེན་པ་བཞི་པོའི་ཆོས་བསྟན་དེ། ཁོ་མོས་
ཐོས་པ་མ་ཐག་ཏུ་བརྩོན་འགྲུས་ནན་ཏན་བྱས་
ནས། དགྲ་བཅོམ་པ་འབྲས་བུ་ཐོབས་ཏེ། འདས་
པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་ཀྱི་བྱ་བ་

ཀུན་རྟོགས་པར་གྱུར་ཏོ། །དགེ་སློང་མ་དེ་རྣམས
ཀྱིས་ཡང་སྨྲས་པ། སྔོན་ལས་ཅི་བགྱིས་ན། དེ
ལྟ་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མྱོང་བ་སྟོན་ཅིག་ཅེས
སྨྲས་པ་དང་། དགེ་སློང་མ་ཨུད་པ་ལས། ཚོང
དག་པར་ཉོན་ཅིག །ཚོང་ལ་བསྟན་པར་བྱའོ། །
སྔོན་འདས་པའི་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ན། ཁྱིམ
བདག་ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པ་ཞིག་ལ་བུ་མེད་པ་ལས།
ཆུང་མ་ཞིག་བླངས་ཏེ། ཆུང་མ་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ
བྱམས་པས། རིང་པོ་མ་ལོན་པར་ཆུང་མ
དེ་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། ཟླ་བ

[illegible]

ཚང་ནས་ཁྱིའུ་ཞིག་བཙས་ཏེ། ཁྱི་ཕྲུག་གཉིས་、
ཏུ་ལ་བྱམས་ཤིང་སྡུག་པར་འཛིན་ཏོ།། དེ་ནས་
ཆེན་མས་འདི་སྙམ་དུ་བསམ་མོ།། བོ་མོ་རིགས་
ཆེ་ཞིང་བཙུན་མོར་ཀྱི། བུ་མེད་པས་རིགས་
འཚོབ་མེད་དོ།། གལ་ཏེ་ཁྱིའུ་འདི་ཆེར་སྐྱེས་ན
རིགས་འཚོབ་ཅིང་(1)། བདག་སྡུག་པར་འགྱུར་
རོ་སྙམ་དུ་ཕྲག་དོག་སྐྱེ་ཏེ། བསད་པར་བསམས་
ནས། ཁྱིའུའི་འཚོགས་མར་ཁབ་ཀྱིས་བཙུགས་
ཏེ། ཆ་ཡང་མི་སྣང་བར་བྱས་སོ།། ཁྱིའུ་དེ་ཡང་
རིང་པོ་མ་ལོན་པར་ཚེ་འདས་པ་དང་། རྒྱུན་མ

(1) omis: ནོར་དང་ཡོ་བྱད་སྐྱོང་གི་བདག་པོར་འགྱུར་ཏེ།
བདག་ལ་མི་སྟེར་ཅིང་། ཞེ་—

འཁམས་ནས་ཆེན་མོ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་བུ་བསད་
རོ་ཞིག་བཀལ་ཏེ།། ཆེན་མས་བསྒོན་ནས་འདི་
སྐད་ཅེས་མནའ་བོར་རོ།། ཁོ་མོས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་
བསད་པར་གྱུར་ན། ཁོ་མོ་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ།
ཁོ་མོའི་ཕྱི་སྐྱེལ་གདུག་པས་བསད་པར་ཤོག
ཅིག། བུ་ཞིག་ཡོད་ན་ཡང་ཆུས་ཁྱེར་བ་དང་།
སྤྱང་གིས་ཟ་བར་ཤོག་ཅིག། ཁོ་མོའི་ལུས་ཀྱང་
ཡང་དུ་གསོན་པོར་དུར་དུ་བཙུག་ཅིང་། བུའི་
ཤ་ཟ་བར་ཤོག་ཅིག། ཕ་མའི་ཁྱིམ་དུ་མེ་ཤོར་
ཏེ་ཐམས་ཅད་ཚིག་པར་ཤོག་ཅིག། ཅེས་སྨྲས་སོ།།

དེའི་ཚེ་ན་དེ་སྣང་ཅེས་མཐའ་ཡོར་བའི་ཆེན་མ་དེ་
ན་ཁོ་མོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལུས་ཀྱིས་སྤྱོང་
བར་གྱུར་ཏོ། ། དགེ་སློང་མ་དེ་དག་གིས་སྨྲས་
པ། བསོད་ནམས་ཅི་ཞིག་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱས་
མཐོང་ཞིང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ནས་རབ་
ཏུ་བྱུང་སྟེ། འཁོར་བའི་མཐར་ཕྱིན་པར་གྱུར།
ཡུད་པ་ལེས་སྨྲས་པ། སྔོན་བ་ར་ན་སེ་འདིར་
རི་དྭང་སྐྱོང་ལྷགས་ཞེས་བྱ་བ་ན། རང་སངས་
རྒྱས་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་མཐོན་
པར་ཞེས་པ་དང་ལྡན་པ་མང་དུ་གནས་སོ།།

དེའི་ཚེ་ན་རང་སངས་རྒྱས་དག་ཅིག་བསོད་
སྙོམས་ལ་གྲོང་དུ་གཤེགས་པ་དང་། ཁྱིམ་བདག་
གི་ཆུང་མ་ཞིག་གིས་མཐོང་ནས་རབ་ཏུ་དགའ་
སྟེ། བསོད་སྙོམས་ཕུལ་ནས། མཆོད་པ་བྱས་
སོ།། དེ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་དེ་ནམ་མཁའ་
ལ་འཕགས་ཏེ། ལུས་ལ་མེ་འབར་བ་དང་། ཆུ་
བབ་པ་དང་། འགྲོ་བ་དང་། ཉལ་བ་དང་། འདུག་
པའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་ནས། ཁྱིམ་བདག་གི་ཆུང་
མ་དེས། ཁོ་མོ་ཡང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་འདི་
འདྲ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་བོ།

དེའི་ཚེན་སྔོན་ལམ་བཏབ་པའི་ཁྱིམ་བདག་གི་ཆུང་
མ་དེ་ནི་ཕོ་མོ་ཡིན་ནོ།། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དང་ཕྱིར་ནས་སེམས་ནམ་པར་གྲོལ་ཏེ། དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ།། འདི་ལྟར་དགྲ་
བཅོམ་པ་ཐོབ་མོད་ཀྱི། ལྕུགས་ཚབ་བཞུར་མ་སྐྱེ་
པོ་ནས་བྲུག་ནས། ཀང་མཐིལ་དུ་བྱུང་སྟེ། ཏག་ཏུ
འདི་ལྟ་བུའི་གནོན་པ་བྱུང་ངོ།། དེའི་ཚེ་ན་རིགས་
ཆེ་ཞིང་མཐོ་བའི་དགེ་སློང་མ་ལྟེ་བརྒྱ་སྐྱོང་
ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་སྨྲས་པ་ཐོས་ནས། ལུས་དང་
སེམས་ཀྱི་གཡང་སྟེ། འདོད་པ་ལ་མི་མུར་ཀྱི་

ཕུང་པོ་ལྔར་རྟོགས་ནས། འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་
ཡོངས་སུ་ཟད་དེ། ཁྲིམ་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་བཙོན་
རབས་ཀྱང་ལྷག་པར་རྟོགས་ཏེ། ཁྲིམ་ཀུན་ཟད་
ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་ཞུགས་ཏེ།
དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་ཏོ།། དགེ་སློང་མ་དེ་དག་
གིས་ཆོག་མཐུན་པར། དགེ་སློང་མ་ཕུད་པ་ལ་
ལ་བདག་ཅག་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
བཅོམ་ཞིང་གླགས་པ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་
པས་འཁོར་བའི་མཐར་ཕྱིན་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་སྨྲས་
སོ།། དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་མ་

ཨུད་པ་ལེས་ནི་ལེགས་པར་བསྟན་ཏོ།། གང་ཆོས་
སྟོན་པ་ནི་གཙིག་གིས་ཙིག་བསྟན་ཏེ་འབྲས་བུ་
ཐོབ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྲས་ཡང་དག་པའི་
ཞེས་བསྔགས་སོ།། དེ་སྐད་ཅེས་གསུང་པ་ལ་
འཁོར་མང་པོ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ནས་མངོན་
པར་དགའོ།། དགེ་སློང་མ་ཨུད་པ་ལའི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའོ།། ।।

Ph. Ed. Fx. script.

Glossaire.

ཀ

ཀུན adj. tout, entier. ཀུན་ཏུ adv. Partout

ཀུན་ཏུ་རྒྱུ errant en tous lieux, nom d'une secte; S. परिव्राजक. ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བའི་རིགས་སྐྱེས་ཏེ né, née dans une famille de Koun-tou-rgyou.

ཀུན་དགའ་པོ n. propre Koun-ga-vo. S. आनन्द.

ཀྱང conj. et, aussi, même.

ཀྱི signe du gén. de.

ཀྱིས signe de l'instr. par, avec. ཁབ་ཀྱིས avec une aiguille.

ཁ

ཁ s. couleur. ཁ་ཚོན id.

ཁང s. maison, demeure. ཁང་གི་མི les hommes de la maison, les domestiques.

ཁབ s. aiguille. ཁབ་ཀྱིས་བརྒྱུགས་ཏེ ayant percé avec une aiguille.

ཁུར s. Fardeau. ཁུར་དུ Comme un fardeau.

ཁོ pron. pers. Je, moi. f. ཁོ་མོ. id.

ཁོ་མོའི fém. De moi, mon. ཁོ་མོའི་ཁྱོ mon mari.

ཁོ་མོས instr. du préc. Par moi.

ཁོ་མོ་ལ Dat. du préc. A moi. ཁོ་མོ་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་གྱུར་ནས (moi) étant devenue enceinte.

ཁྱིམ s. maison. ཁྱིམ་ཐབ / ཁྱིམ་བདག } Maître de maison, mari

ཁྱིམ་ན / ཁྱིམ་ལ / ཁྱིམ་དུ } A la maison; au logis.

ཁྱེད pron. p. toi; ཁྱེད་རྣམས pl. vous.

ཁྱེའུ s. (dim. de ཁྱེ) enfant, petit enfant.

ཁྱེར Prét. et partic. de འཁྱེར་བར porter.

ཁྱེར་པ་ལགས avait porté. ཁྱེར་ཏེ portant.

ཁྱོ s. homme; mari. ཁྱོ་ཤུག mari et femme.

ཁྱོད pron. p. toi. ཁྱོད་རྣམས (pl.) vous.

ཁྱོད་ཀྱི de toi, ton. ཁྱོད་ཀྱི་བུ ton fils.

ཁྲག s. Sang.

ཁྲི Dix mille. ཁྲི་ཁྲི Myriade.

ཁྲིད་པར v.a. Conduire. ཁྲིད་དེ conduisant.

ཁྲིམས s. Ordre, commandement; loi; usage.

ཚུལ་ཁྲིམས s. Loi morale; bonne conduite.

ཁྲོས Partic. passé & Prét. de འཁྲོ་བར être en colère. ཁྲོས་ཏེ se mettant en colère.

ག

གང adj. plein, rempli; tout ce que.

གང་ན où, là où. གང་ན་བར id.

གང་ཡང་རུང་བ pron. Quoique ce soit; tout ce que.

གལ་ཏེ conj. Si. གལ་ཏེ་ཁྱེའུ་ཆེར་སྐྱེས་ན si l'enfant devenait grand.

གི signe du gén. de. བདག་གི de moi.
གིས sig. de l'Instr. par, avec. བདག་གིས par moi.
གོས s. Vêtement, habit. གོས་སྐྱོན་པར mettre un habit.
ཀྱི sig. du gén. de. — ཀྱིས sig. de l'Instr. par, avec.
གྱུར Partic. p. d'Prét. de འགྱུར་བར être, devenir.
འདོད་པའི་དབང་དུ་གྱུར་ནས tombés au pouvoir du désir.
གྱོན་པར v.a. Vêtir, revêtir.
གྱོས་རྒྱུ་ག le beau-père et la belle-mère.
གྲག s. bruit.
གྲགས s. Renom, réputation, renommée.
གྲངས adj. Qu'on peut compter. གྲངས་མེད innombrable. བསད་པ་གྲངས་མེད་དོ Les morts sont innombrables.
གྲོགས s. Compagnon, ami.
གྲོང s. Ville. གྲོང་དུ་གཤེགས་པ allant à la ville.
གྲོང་ཁྱེར s. ville. གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ en dehors, hors de la ville.

གྲོལ་བར་ v.a. délier, délivrer. སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་ཏེ ayant complètement délivré l'esprit.

གླགས s. Occasion, cause.

གླང་པོ s. Taureau, bœuf. གླང་པོ་ཆེ Eléphant.

གཅིག adj. Un, une. གཅིག་ལ་གཅིག l'un à l'autre, l'une à l'autre. གཅིག་གིས་གཅིག seul, (seule) des autres.

བུད་མེད་དག་གཅིག་གིས Par des femmes.

གཅིག་པུ seul, tout seul, solitaire.

གཉིས adj. Deux. གཉིས་ཀ tous les deux.

གཏད་པར v.a. Donner.

གཏམ s. nouvelle, récit, discours. བོ་མོས་གཏམ་དྲིས་ན Je demandai des nouvelles (litt. par moi furent demandées &a). གཏམ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ faire le récit en détail.

གཏི་མུག s. Ignorance.

གདུག་པ s. Blessure; mal; Morsure.

གདུངས Part. de གདུང་བར affliger. ལུས་དང་-
-སེམས་གདུངས་ཏེ affligeant le corps et l'esprit.

གནས་པ s. Demeure. Partic. du suivant,

གནས་པར v.n. demeurer. གནས་སོ il demeure.

གནོང་ཞིག (Imp. de གནང་བར) donne! accorde!

གནོད་པར v.a. faire mal, heurter, blesser.
གནོད་པར་བྱེད་དོ ils heurtent, blessent.

གནོན་པ s. Abaissement.

གནོན་པར v.a. Abaisser, humilier, surpasser.

གཞོ་བ s. choc, coup.

གཞན adj. autre. གཞན་གྱིས par un autre.

གཞིས s. Pays natal, patrie. གཞིས་ན་ཕྱིར་ལོང་སྟེ retournant dans la patrie, au pays.

གཞོན adj. Jeune.

གཞོན་ནུ un jeune homme. གྲོང་དེའི་ཁྱིམ་བདག་-
-གཞོན་ཞིག un jeune maître de maison de cette ville.

ག

གཡའ་བར་ v.n. s'effrayer, être effrayé; éprouver du dégoût; de l'horreur.

གཤེགས་པ་ (hon) v.n. marcher avec dignité.

རྒྱལ་སར་གཤེགས་སར་ monter sur le trône.

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ Qui marche comme son prédécesseur; Nom de Bouddha. S. तथागत.

གསར་ adj. Nouveau, récent. གསར་དུ་ adv. Nouvellement.

གསལ་ adj. clair. གསལ་རྒྱལ་ Sal-gyal. n. pr.

གསུངས་ Part. p. & Prét. de གསུང་བར་ commander. གསུངས་ནས་ par l'ordre.

གསུམ་ adj. trois. གསུམ་དུ་ au nombre de trois.

གསོན་པ་ s. La vie. གསོན་པའི་ཚེ་ au temps de la vie, durant la vie.

གསོན་པོ་ adj. Vivant, vivante.

གསོན་པོར་ vivant; de son vivant.

གསོལ་བར་ v.a. demander; invoquer, prier.

གསོལ་ཏོ་ il (elle) demanda.

གསོལ་ནས་ ayant demandé.

ང pron. p. Je, moi. ངའི gén. de moi

ངན adj. Mauvais, mal. ངན་ནོ c'est mal. Le mal vient.

ངུ་བར v. a. pleurer. ངུ་ཞིང pleurant.

ངུས་ནས }
ངུས་པས } ayant pleuré.

ངོ་ཚ adj. honteux.

ཅ

ཅག sig. du pl. བདག་ཅག nous.

ཅང Quelque chose que ce soit. ཅང་མི rien, rien absolument; Nul.

ཅི quoi? que? ཅི་བྱེད que fais-tu?

ཅི་ཕྱིར pourquoi?

ཅི་དང་ཅི tout ce que. ཁྱེད་ཅི་དང་ཅི་འདོད་པ tout ce que vous désirez.

ཅི་ཞིག quel, quelle; le quel, la quelle.

ཅིག (pour གཅིག) un, une.

ཅིང sig. du part. prés.

ཅིས *pourquoi.*

ཅུང་ *peu.* སྤོབས་ཆུང་བས་མ་ཟིན་ཏེ *à cause de son peu de force, ne l'ayant pas saisi.*

ཅུང་ཟད་ *un peu.*

ཆ

ཆགས *s. affection; désir.* ཆགས་ཏེ *se plaisant.*

ཆང་ *s. liqueur spiritueuse; vin.* ཆང་ལ་བོས་ནས *ayant invité à (boire) du vin.*

ཆང་གིས་མྱོས་ཏེ *enivré par le vin.*

ཆད་པ } *partie; passé; coupé; interrompu.* མི་ཆད་
v. འཆད་པ } པར་སྨྲས་ཏེ ~~éprouvant sans interruption~~

ཆུ *s. eau; fleuve, rivière.* ཆུས *par l'eau.*

ཆུང་ *adj. petit.* ཆུང་དུ *id.*

ཆུང་མ *s. Epouse légitime.*

ཆུང་མ *s. Seconde femme, du vivant de la première.* ཆུང་མ་ཞིག་བླངས་ཏེ *ayant pris une seconde femme.*

ཆ

ཆེ ou ཆེན་པོ adj. grand, grande.

ཆེན་མ femme cutitré (v. ཆུང་མ). ཆེན་མས par la première femme.

ཆོས s. loi, doctrine. ཆོས་གོས vêtement de religieux. ཆོས་བཞིན་དུ suivant la loi.

ཇ

ཇི་ལྟར comme, ainsi, ainsi que. ཇི་ལྟར་གྱུར་པ Comme cela s'était passé, ce qu'il en était.

ཉ

ཉན་པར v.a. écouter. ཆོས་ཉན་འདོང་ངོ allons écouter la doctrine.

ཉན་ཐོས s. Auditeur S. श्रवक.

ཉལ་བ l'action de se coucher; le sommeil.

ཉལ་བར v.n. Se coucher, dormir. ཉལ་བ་ལས s'étant couché ou endormi.

ཉི་ཤུ vingt. ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི c'est le vingt-inquième.

ཉེ adj. Proche, voisin.

ཉེ་བ s. voisinage; approche. ཉེ་བས par l'approche.

ཉེས s. faute, vice.

ཉོན་ཅིག écoute! écoutez. Impér. de ཉན་པར.

ཉོན་མོངས s. corruption naturelle; misère humaine.

ཏ

ཏིང་ངེ་འཛིན s. méditation, méditation profonde.

ཏུ sig. du Loc. & du Gérond. à, vers, pour, dans, sur.

ཏེ Particule indiquant l'état, la position de participe.

ཏོ Particule indiq. le prét. གྱུར་ཏོ il devint.

ཐ

ཐག (pour ཐག་རིང ?) Distance; espace de temps.
ལ་ཐག་ཏུ Dès que, aussitôt que.

ཐད espace autour de. ཐད་དུ auprès, près.

ཐམས་ཅད adj. tout, toute.

ཐར་པ s. Délivrance. ཐར་པའི་དུས་མེད་དོ le temps de la délivrance ne vient pas.

ཐར་བར v.a. Délivrer.

ཐུགས s. cœur; affection.

ཐུགས་རྗེ, ཐུགས་བརྩེ (རྩེ) } générosité, bonté, miséricorde. ཐུགས་རྗེ་བའི་སླད་དུ par générosité.

ཐུར་མ s. Pointe. (Csoma: a spoon.)

ཐེ་ཚོམ s. Doute.

ཐེག Prét. de འདེགས་པར; je portai, porta.

ཐོགས་པ s. Empêchement, obstacle, entrave.
ཐོགས་པ་མེད sans entrave.

ཐོགས་ Prét. de འཐོགས་པར prendre, se charger, soulever.

ཐོབ་པར v.a. prendre, trouver, acquérir.
ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག puissé-je obtenir. ཐོབས་ཏེ ayant acquis.

ཐོས་པར v.a. Entendre. ཐོས་པ entendu. ཐོས་ནས ayant appris, entendu.

ད

ད adv. Maintenant. ད་ལྟར་གྱི adj. présent.

འདས་པའམ་མ་འོངས་པའམ་དང་ད་ལྟར་གྱི
Le passé, l'avenir et le présent.

ད་ལྟར་གྱི་བྱ་བ l'affaire présente.

དག sig. dupl. དེ་དག Ceux là; ces, celles, ceux.

དག་པ adj. pur. དག་པའོ est pur.

དང conj. Et, aussi, même

དམ་པ adj. Pur, pure. དམ་པའི་ཆོས la pure doctrine

དམ་དུ exactement; purement.

དུར s. Tombe, tombeau. དུར་དུ་བཙུག་གོ ils mettent au tombeau.

དུས s. temps. དུས་གཅིག་ཏུ en même temps.

དེ pron. Ce, cette, celui ci, celle ci. དེ་དག / དེ་རྣམས } ceux ci, ceux-ci

དེ་ལྟ་བུ་དག De telles choses.

དེའི་ཚེ་ན en ce temps. དེའི་ཕྱིར aussi de cela.

དེ་ནས Ensuite. དེ་བཞིན de même. དེ་ལ là.

ངོང་བར v.a. aller. ཕྱིར་ངོང་ངོ ils (elles) vont dehors, sortent.

དྲང adj. droit, non tortueux. དྲང་སྲོང s. Ermite, Richi S ऋषि. དྲང་སྲོང་ལྷུགས Nom de montagne. (litt. arrivée, descente des Ermites).

དྲི s. tache. དྲི་མ་མེད sans tache.

དྲིས Part. & Prét. de འདྲི་བར demander.

དྲིས་ཤིག impér. d°. Demandez!

དྲིས་སོ il, elle demanda.

དྲུག Six: དྲུག་སྟེ་མོ་བསྙེན་དགའ་མོ Nom pr., Doug-té-mo-nyen-ga-mo.

དྲུང s. côté. དྲུང་དུ à côté. དྲུང་ན id.

དགའ s. Joie. དགའ་བར v. être réjoui, se réjouir. མི་དགའ་བར être mécontent. མངོན་པར་དགའ se réjouit, témoigne ouvertement sa joie.

དགེ་སློང་མ་དེ་དག་མི་དགའ་སྟེ ces religieuses n'étaient pas satisfaites.

བ

བྱས་ལ ou བྱས་ན dans l'œuvre. འདི་སྐད་ཅེས་བྱས་སོ il prononça ces paroles.

བྱུང Prét. de འབྱུང་བར naître, être produit, sortir. རབ་ཏུ་བྱུང་བས étant entré en religion.

བྱེད་པར v.a. faire. བྱེད་དོ il fait.

བྲུས Prét. de འབྲུ་བར v.a. creuser. བྲུས་ནས - ayant creusé.

བྲན s. esclave. བྲན་ཕོ m. བྲན་མོ f. esclave.

བྲེལ s. affaire, occupation. བྲེལ་ན dans l'affaire.

བྲོས Prét. de འབྲོས་པར v.n. courir précipitamt.

བླངས Prét. de བླང་བར prendre, recevoir.
ཆུང་མར་བླངས་ཏེ ayant pris pour femme.

བླུན adj. fou, folle.

བཀབ Part. et prét. de འགེབས་པར couvrir, cacher.
ནུབ་བཀབ་ནས ayant caché mon sein.

བཀའ s. ordre, précepte. བཀའ་སྩལ་པ / བཀའ་སྩལ་ཏོ } il commanda.

བཀུར Part. p. après de འཁུར་བར porter, ou prés. de བཀུར་བར porter solennellement.

རུས་བུ་བཀུར་བཀུར་ཏེ portant solennel. au tombeau.

བགྱིས Prét. de བགྱིད་པར faire.

བཅག Prét. de བཅག་པར briser, rompre.

བཅད Part. de གཅོད་པ (Csoma: to cut off.)

སྒོ་བཅད་ནས ayant fermé la porte.

བཅིངས་པ s. lien.

བཙུག་པ ou } Participe 8? . བཙུག་གི il met
བཙུགས } Prét. de འཛུག་པར v. a. mettre, placer.

བཅོམ་ལྡན་འདས qui a été victorieux (prom. Tchom-dan-dé) S. भगवान्. nom de Bouddha.

བཏང་བ: Prét. de གཏོང་བར donner.

བཏབ Prét. de འདེབས་པར jeter; prononcer, dire: སྨོན་ལམ་བཏབ་བོ prononcer prière.

བཏུབ adj. convenable. མི་བཏུབ་གྱིས il ne serait pas convenable?

pousser. དུར་ནས་ཕྱུང་ཏེ étant sorti (sortie) - du tombeau. སྐད་ཕྱུང་སྟེ poussant des cris.

རབ་ཏུ་ཕྱུང་ཤིག fais la religieuse!

ཕྱེད s. moitié.

ཕྲག་དོག s. Envie, malveillance.

ཕྲད་པར v.a. rencontrer: ཕྲད་དོ rencontre.

བ

བ་ར་ན་སི ou བཱ་ར་ཎ་སི Varanasi ou Bénarès. བ་ར་ན་སིར à Bénarès. S. वरणसि.

བག་མ s. la fiancée. བག་མར་བཏང་ནས ayant fiancée.

བབ་པར v.n. couler, de l'eau &, et du temps.

བར s. milieu. བར་ན au milieu. བར་བར་-དུ quelquefois.

བས sig. du superl. plus. བཙོན་ར་བས plus que la prison.

བུ s. fils. བུ་མོ fille. བུ་དང་བུ་མོར་ལྡན་པར- dans la possession de vos fils et de vos filles.

བུ་ཆེན་པོ *fils aîné.* བུ་ཆུང་བ
བུ་ཆུང་ཏུ } *fils puîné.*

བུད་མེད *s. femme.*

བཻཌཱུཪྻ *mot Sanscrit* वैदूर्य. *Lapis lazuli.* *n. pr. Vaidourya*

བོར *Prét. de* འབོར་བར *quitter, laisser.*

བོས *Prét. de* འབོད་པར *crier, appeler; inviter.*

བྱ *Partic. fut. de* བྱེད་པར *faire (faciendus).*

བསྟན་པར་བྱའོ *j'enseignerai (je serai enseignant).* ཆུང་མ་བྱའོ *soit ma femme!*

ཞེས་བྱ་བ *ainsi nommé.*

བྱད *s. proportion, beauté.*

བྱང་ཆུབ *Sainteté.* (S बोधि.) བྱང་ཆུབ་ནས *étant devenu saint.*

བྱམས *adj. doux, bienveillant.* ཁོ་མོ་ལ་བུ་བཞིན་དུ་བྱམས་ཤིང *étant bienveillant pour moi comme pour un enfant.*

བྱས *Partic. p. de* བྱེད་པར *faire.*

ན

ནས sig. de l'ablat. de, hors de; et du prét. ཐོས-
-ནས ayant entendu.

ནི sorte d'article. Partic. Certes.

ནུ s. Sein, mamelle.

ནུབ་མོ le Couchant, le soir. adv. La nuit, de nuit.

ནུས་པ v.n. pouvoir, être capable. མི་ནུས་ནུ-
-dans l'impossibilité.

ནོངས Partic. & Prét. de ནོང་བར mourir.
(Csoma: commit a fault, &) རྒྱལ་པོ་གསལ་
རྒྱལ་ནི་ནོངས le roi Sal-gyal mourut.

ནོར s. Richesse, biens.

པ

པ article. le; au fém. མ la.

པས le même à l'instr. par le. མས par la.

པང་པ s. Poitrine, པང་པར sur la poitrine.

པོ art. m. le; f. མོ la.

ཕ s. père. ཕ་མ le père et la mère, les parens.

ཕུང་པོ s. pile, bûcher.

ཕུལ v.a. offrir. ཕུལ་ནས ayant offert.

ཕོད་པར v.s. être capable, pouvoir. མ་ཕོད་ནས, n'ayant pas pu.

ཕྱག་འཚལ་བར v.a. saluer, adorer.

ཕྱག་འཚལ་ཏེ } ayant salué.
ཕྱག་འཚལ་ནས }

ཕྱི་རོལ ou ཕྱི་རོལ་ན ou ཕྱི་རོལ་ཏུ du côté, de l'autre côté, en dehors. བ་ར་ན་སི་ཕྱི་རོལ་ཏུ hors de Bénarès.

ཕྱིན་པར v.n. arriver.

ཕྱིར hors, hors de; à cause de; de nouveau.

ཕྱིར་འགྲོ་བར, Retourner. ཕྱིར་ཟློག (ou ལྡོག) པར se désister, renoncer.

ཕྱིར་སངས་ནས était revenu à soi.

ཕྱིས adv. Ensuite, puis.

ཕྱུག་པ adj. Riche. ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པ très riche.

ཕྱུང་བ Partic. p. et prét. de འབྱིན་པར sortir,

ད

དགེ s. Vertu. དགེ་སློང་ prêtre, religieux, moine; དགེ་སློང་མ religieuse; nonne. དགེ་སློང་མར་གྱུར་ཏོ elles devinrent religieuses. དགེ་སློང་མར་བཞུགས་ནས étant restées à l'état de religieuses.

དགོངས s. pensée, souvenir.

དགྲ་བཅོམ་པ vainqueur de l'ennemi, degré de perfection religieuse. C'est le correspondant inexact du S. अर्हन्, que les interprètes tibétains, d'ailleurs si fidèles ont pris pour अरि हन्.

དགྲ་བཅོམ་པ་འབྲས་བུ་ཐོབ་དོ obtiennent le fruit de l'état de Da-tchom-pa.

དགྲོལ་བར ou དགྲོལ་ཏུ v.a. expliquer.

དངོས་པོ s. Substance, affaire; matière. ད་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ l'affaire du présent.

དཔེ s. similitude, ressemblance. དཔེ་མེད incomparable: དཔེ་མེད་པར incomparablement.

དཔོན་པོ s. le chef. དཔོན་པོས par le chef.

དབང s. pouvoir. དབང་དུ au pouvoir.

ད

དབེན་པ adj. Solitaire.

དབྱེ ou དབྱེ་དབྱལ s. Séparation.

ན

ན sig. du Loc. Dans, à, sur. ཁྱིམ་ན à la maison; sig. du condit. གལ་ཏེ་བུ་བཙས་ན si l'enfant naissait.

ན་བ s. Maladie.

ནང intérieur: ནང་ན / ནང་དུ } dans, au dedans, en dedans.
རྒྱལ་པོའི་ནང་ན་ཆོས་བཞིན་དུ suivant la loi d'un roi de l'intérieur (c. à d. orthodoxe m bouddhiste)

ནད s. maladie ནད་ཀྱིས་བཏབ་ནས ayant été pris d'une maladie.

ནན་ཏན s. désir ardent.

ནན་གྱིས adv. de force, par force.

ནམ adv. quand. — Quand. ནམ་ཡང་དུ toujours.

ནམ s. la nuit. ནམ་ཕྱེད minuit. ནམ-ལངས་ཏེ adv. Au point du jour.

ནམ་མཁའ s. le ciel, l'air. ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ཏེ, s'élevant dans le ciel.

བདག pron. p. Je, moi. བདག་གིས par moi
བདག་ཅག nous (pl.) བདག་ཅག་ལ à nous.

བདག་པོ s. Maître.

བདུད་རྩི s. breuvage des dieux, nectar. ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་མ་མྱོང་སྟེ nous ne goûtons pas le nectar de la doctrine.

བདུན sept.

བདེ་བ s. Bien-être, aisé. མི་བདེ་བ malaise; fatigue. མི་བདེ་བར་གྱུར་ནས s'était trouvé indisposé (indisposée).

བདེན་པ s. Vérité. བཞིའི་བདེན་པ les 4 vérités.

བརྐུན s. voleur. དུར་བརྐུན voleur de tombes.

བཀལ་བར v.a. disputer, accuser.

བརྒྱ Cent. ལྔ་བརྒྱ་སྐོར au nombre de 500.

བཅོས Prét. de བཅོ་བར v.a. couper.

བརྡུངས Partic. p. Prét. de བརྡུང་བར battre.

བརྡེགས Partic. p. Prét. de བརྡེག་པར battre.

བརྫིས Partic. p. prét. de བརྫི་བར fouler aux pieds.

བཞག Prét. de འཇོག-པར placer mettre

བཞུགས་པར être, exister; demeurer; entrer.

བཞི Quatre.

བཞིན ou བཞིན་དུ comme, suivant, d'après.

བཞེངས Prét. de བཞེང་བར aller au devant, s'avancer, se lever.

བཟང adj. bon, bonne. བཟང་པར avec bonté.

བཟེད་པར v.a. garder, retenir.

བལྟ le regard, la vue. བལྟ་ན་སྡུག་པ agréable à la vue.

བལྟ་བར v.a. voir. བལྟས་ནས ayant vu.

བཤེས་པ Partic. comme le བཤེས་པར.

བསད་པ Partic. et prét. de བསོད་པར tuer.

བསད་པ་དང་གྲངས་མེད་དེ elles morts, furent innombrables.

བསམ་པར v.n. penser, méditer. བསམ་མོ il (elle) pense. བསམ་པར་ཤོག་ཅིག pense! qu'il (qu'elle) pense! བསམས་པ il (elle) pensa.

བསུར pour བསུ་བར v.n. venir au devant, recevoir.

བསོད་ནམས s. mérite, bonne œuvre. བསོད་ནམས·

- མེད་ཅིང་ལས *par l'absence de bonnes œuvres.*

བསོད་སྙོམས *s. aumône.* བསོད་སྙོམས་ལ *pour l'aumône.*

བསྒོ་བར *v.a. commander, prescrire.* བསྒོའོ *il (elle) prescrit.*

བསྟན་པར *v.a. montrer, enseigner.* ལེགས་པར་བསྟན་ཏོ *il (elle) a bien enseigné.* བསྟན་དུ་གསོལ *veuille (veuillez) enseigner!*

བསྔགས་པར *v.a. louer.* ཞེས་བསྔགས་སོ, *il loue ainsi.*

བསྙགས ou བསྙེགས } *Prét. et Partic. p. de* བསྙག ou བསྙེག *se hâter, se presser.*

བསྙེན *propice.* དྲུག་སྡེ་མོ་བསྙེན་དགའ་མོ *nom propre de Religieuse: Doug-dé-mo-nyen-ga-mo.*

བསྙོན་པར *v.a. accuser.*

བསྙོས *Prét. de* བསྙོ་བ *s'exposer, se hasarder.*

བཙའ་བར *v.n. naître; mettre au monde, accoucher.* བདག་གིས་བུ་བཙས་སོ *un fils a été enfanté par moi.*

བཙར *pour* བཙའ་རུ *ou* བཙའ་བར *(v. le prés.)*

བ

བཞུགས Prét. de བཞུག་པར mettre, placer.

བཙུན་པ adj. honorable, respectable. བཙུན་པའི་བུད་མེད་དག་གིས par des femmes respectables.

བཙོག adj. impur, impure.

བཙོན་ར s. Prison. བཙོན་ར་བས plus qu'une prison.

བརྩོན s. effort. བརྩོན་འགྲུས application.

བསླང levé, rélevé. བསླང་སྟེ étant rélevé, -ée

བསླབ་པ s. Instruction religieuse, doctrine. བསླབ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད pratiquant la doctrine.

བསླུས Prét. et part. p. de སླུ་བར v.a. tromper. ཁྱིམ་གྱི་ལས་ཀྱིས་བསླུས abusées par les soins du ménage, de la famille.

མ

མ s. mère.

མ nég. Non, ne, ne pas. མ་ཡིན་པས n'ayant pas été.

མ Art. fém. la.

མང་པ adj. nombreux. མང་དུ beaucoup, très. མང་དུ་ཐོས་པ qui a beaucoup entendu, très instruit.

མར། s. beurre.

མི nég. Non, ne pas, pas.

མི s. homme.

མུ་སྟེགས། Nom de secte, Mu-stég S. तीर्थिक

མུར s. limite, approche. མེ་མུར fosse de feu.

མེ s. feu. མེས par le feu. མེ་དོང་ལ་ནུ་སྟེ étant [illegible] au feu.

མེ་ཏོག s. fleur.

མེད nég. non, ne pas. བུ་མེད་པས par le manque de fils.

མོངས (pour ཉོན་མོངས) s. misère humaine.

མོད་ཀྱི expl. étant; cela étant.

མྱོང་བར v.a. goûter, éprouver (prop. & fig.) སྐྱིད་པ་མྱོང་བར goûter le bonheur. མྱོང་བར་གྱུར་ཏོ, j'éprouvai.

མཁས་པ། adj. sage, savant.

མཁྱེན་པར v.a. connaître. ཀུན་མཁྱེན་ཏོ je connus tout.

མགོ s. tête. ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ ayant salué les pieds avec la tête.

མགོན s. Patron, maître, supérieur. མགོན་མེད sans supérieur.

མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན n. prop. S. अनाथपिण्डत.

མངའ་བར v.a. être, avoir, posséder.

མངལ s. le sein de la mère : མངལ་མི་བདེ་བས་གྱུར་ན ayant été prise du mal d'enfant.

མངོན adj. évident, clair, public. མངོན་པར publiquement.

མཆིས་པར être, rester.

མཆེད་པར disperser, s'éparpiller.

མཆོད་པ s. Sacrifice. མཆོད་པ་བྱས་སོ fait un sacrifice. མཆོད་པ་བྱས་ནས ayant fait un sacrifice.

མཉན་ཡོད n. de ville. Nyan-yod S. श्रावस्ति.

མཐར adv. au terme, à la fin. མཐར་ཕྱིན་པར arriver au terme.

མཐིལ s. surface, base { རྐང་མཐིལ plante du pied. ཕྱག་མཐིལ paume de la main.

མཉམ adj. égal, pareil, d'accord. མཉམ་པར adv. d'accord.

མཐོ་བ adj. haut, élevé, noble. མཐོ་བའི་དགེ་སློང་མ་ལྔ་བརྒྱ་སྡེ་ཀྱིས par ces 500 nobles religieuses.

མཐོང་བར v.a. voir. མཐོང་ངོ je vois. མཐོང་ནས / མཐོང་བས ayant vu.

མནའ་བོར་བར v.a. Jurer, faire serment. མནའ་བོར་རོ il (elle) jure. མནའ་བོར་བའི་ཆེན་མ l'épouse qui jurait.

མཚན s. Nom, signe; Nuit. མཚན་མོ adv. Pendant la nuit, de nuit.

མཛའ་བ adj. d'accord, en bonne intelligence. མཛའ་བ་རྣམས id. (au plur.)

ཙ

ཙམ combien. ཙམ་ན ou ཙམ་དུ environ.

ཚ

ཚ adj. chaud.

ཚང adj. entier, accompli. ཚང་དུ ou ཚང་ན à l'ac-complissement, automne. ཟླ་བ་ཚང་དུ au terme des mois.

ཚལ s. jardin, parc, bois. ཚལ་དུ au jardin, dans le jardin.

ཚིག s. discours, parole.

ཚིག Prét. opérat. passé de འཚིག་པར brûler, être brûlé. ཚིག་པར་བྱེད་དོ a fait brûler, a consumé.

ཚེ s. vie, âge, époque, temps. དེའི་ཚེ་ན en ce temps-là. ཚེ་འཕོས ou ཚེ་འདས la mort. ཚེ་འཕོས་ན à la mort. ཚེ་འཕོས་ནས étant mort. ཚེ་འཕོས་པའི་འོག་ཏུ après la mort de...

ཚུལ s. mode, manière. ཚུལ་ཁྲིམས moralité, bonne conduite.

ཚུ ou ཚུན, ཚུར s. bord. ཚུ་རོལ་ཏུ sur, à l'autre bord.

ཞག s. jour. ཞག་གསུམ་གདུག་པ་ལས étant resté (restée) 3 jours.

ཞབས s. base; pied.

ཞི་བར v.a. apaiser, calmer; détruire.

ཞིག (pour གཅིག) un.

ཞིག་པ Prét. de འཇིག་པར v.n. détruire: ལུས་ཀྱང་ཞིག་པར་གྱུར་ཏོ Et son corps se décomposait.

ཞིང Particule exp. le parti. རིགས་ཆེ་ཞིང étant de grande famille.

ཞིང s. champ; terre labourable.

ཞུགས Prét. de འཇུག་པར entrer.

ཞེ་སྡང s. dégout; dédain.

ཞེས adv. Ainsi. ཞེས་བྱ་བ ainsi nommé. ཞེས་སྨྲས་སོ il parla ainsi. ཞེས་སྨྲས་ནས ayant parlé ainsi.

ཞོག་ལ mets de côté, laisse (impér. de) འཇོག་པར mettre de côté, laisser; déposer.

ཟ

ཟད་ནས ayant épuisé. prét. de འཛད་པར. དྲི་མ ཀུན་ཟད་ནས ayant effacé toutes les taches.

ཟབ་པ subst. la profondeur.

ཟར pour ཟ་རུ, ou ཟ་བར v.a. manger.

ཟས s. nourriture. ཟས་སྦྱིན nourriture d'aumône.

ཟིན Partic. p. et prét. de འཛིན་པར saisir, mordre.

ཟུག Prét. de འཛུག་པར percer; heurter.

ཟེར་བར v.a. dire. ཟེར་ཏོ il dit.

ཟོས Prét. et part. p. de ཟ་བར manger. མ་ཟོས་པས n'ayant pas mangé. ཟོས་པའི་འོག་ཏུ après avoir mangé.

ཟླ་བ s. lune; mois; compagnon. རྐུན་ཟླ་བ་རྣམས ཀྱིས par les compagnons du voleur.

འ

འམ sig. d'inter. ou de doute; ou, soit.

འི sig. du gén. རྒྱལ་པོའི du roi. ཕ་མའི du père et de la mère, des parens.

འོ Particule exp. le verbe être; s'emploie en redoublant la consonne finale du mot qui la précède, རུང་ངོ il convient; བཀུག་གོ il met. ལེའུའོ c'est le chapitre; ཆུང་མ་བྱའོ sois ma femme.

འོག་ཏུ au dessous, après, ensuite. ཟོས་པའི འོག་ཏུ après avoir mangé.

འོང་བ Part. de འོང་བར v.n. venir, arriver.

འོངས་པ Prét. du préc. མ་འོངས་པ non arrivé, l'avenir.

འཁམས Prét. de འཁམ་པར s'évanouir. ཁོ་ མོ་འཁམས་ཏེ m'étant évanouie.

འཁོར་བ s. Suite, escorte. འཁོར་མང་པོ suite nombreuse.

འཁོར་བ s. existence humaine, sujette à la transmigration. འཁོར་བའི་མཐར་ཕྱིན་པར་གྱུར j'arrivai au terme de l'existence émigrante.

འགའ pron. Quelque. མི་འགའ pas un, nul.

འགྱུར v.s. être; devenir. Est aussi le signe du fut.

འགྱེལ་བར v.n. Tomber à la renverse. ས་ལ་འགྱེལ་བ tombai à la renverse à terre.

འགྲུལ་བར v.n. aller, marcher.

འགྲོ་བར v.n. aller, marcher.

འགྲོགས་པར v.n. converser avec, vivre familièrement avec quelqu'un.

འཆི་བ s. la mort.

འཇུག་པར v.n. Entrer.

འཐབ་པ་ bruit de l'eau qui court. (Csoma: a quarrelling; fighting).

འདས་པ་ Prét. de འདའ་བ་ v.n. passer. le passé.

འདི་ pron. Ce, celle, celui-ci, celle-ci. འདི་ན་ ici. འདིར

འདི་སྐད་དུ་ en ces mots. འདི་ལྟར་ ainsi.

འདུག་པར་ v.s. être, exister. ག་ན་བ་འདུག་པར་ là où était.

འདུག་པ་ལས་ ayant été.

འདུས་ Prét. de འདུ་བར་ s'unir, s'assembler.

ཁྱོ་ཤུག་ཏུ་འདུས་ནས་ unis comme mari et femme.

འདུལ་བ་ s. éducation; pénitence.

འདྲ་ adj. semblable, pareil. འདྲ་བར་ pareillement.

འདྲི་བར་ demander. དྲིས་ demanda, demandé.

འདོང་བར་ aller.

འདོད་པ་ s. le désir, la passion. ཕ་མ་འདོད་པར་ dans le désir (de voir) mes parens.

འདོད་ཆགས་ s. id.

འདོད་པར་ v.a. désirer.

འབྱེད་པ་ Part. p. ouvert.

འཕགས་པར་ *s'élever.* ནམ་མཁའ་ལ་ འཕགས་ནས་ *s'étant élevé dans le ciel.*

འཚེར་བ་ *s. étreinte, mal.* བུ་འཚེར་བ་ལས་ *à cause du mal d'enfant.*

འཚོ་བར་ *v.a. heurter, frapper.*

འཚོ་ *s. nourriture ; ménage.* འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ *les ustensiles du ménage.*

འཚོགས་མ་ *s. fontanelle, fontaine de la tête.*

འཚོབ་ *s. représentant.* རིགས་འཚོབ་ *héritier.*

འཛངས་ *adj. sage. (Cs. écrit* མཛངས*).*

འཛིན་པར་ *v.a. saisir.* འཛིན་ཏོ་ *il saisit.*

འཛུད་པར་ *v.a. mettre, déposer.*

ཡ

ཡང་ *conj. et, aussi, quoique, déjà.* དེའི་བུ་ ཡང་ཡོད་པར་གྱུར་ཏོ་ *il se trouva avoir déjà un fils.*

ཡི་ *sig. du gén.*

ཡི་རང་བར་ *se réjouir.*

ཡིད་ *s. cœur, esprit.* ཡིད་བཞིན་དུ་ *selon le cœur.*

ཡིན་པར་ *v.s. être.* ཡིན་ཏོ་ *était.*

ཡུན་ s. temps, espace de temps. ཡུན་རིང་པོ་ un temps long. ཡུན་རིངས un temps court. ཡུན་རིངས་ནས en peu de temps. དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་ལ dans un temps très éloigné.

ཡུལ s. pays; campagne. ཡུལ་མི paysan, habitant du pays. ཡུལ་ཆོས་ཀྱིས par la loi du pays.

ཡེ་ཤེས s. connaissance, prévision.

ཡོ་བྱད s. ustensile.

ཡོངས adj. complet. ཡོངས་སུ complètement.

ཡོད་པར v. s. être. ཡོད་དེ était.

ར

ར་བ s. enclos. ར་བ་ན dans l'enclos.

རང pron. soi; soi même: རང་སངས་རྒྱས (pr. Rang-sang-jé) devenu sang-jé de soi même: S. प्रत्येकबुद्ध.

རབ adj. principal, meilleur: རབ་ཏུ principalement.

རབ་ཏུ་བྱུང་བར } entrer en religion,
ou རབ་ཏུ་ཕྱུང་བར } se faire moine.

རབ་ཏུ་དགའ་བར se réjouir beaucoup.

རི s. montagne, colline.

རིག་བྱེད le Rig-véda.

རིགས s. famille. རིགས་ཆེ་བ de grande famille. རྒྱལ་རིགས de famille royale.

རིང adj. long. རིང་ཞིག་ལོན་ཏོ un long temps était passé.

རིངས adj. court, vif, prompt.

རིན་པོ prix. རིན་པོ་ཆེ de grand prix, précieux.
 རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན les 7 choses précieuses.

རེ ou རེ་རེ chacun, chacune à part.

རེ་ཞིག quelque temps, un instant.

རུས་པ s. os; tombeau. རུས་བུ restes mortels, reliques.

རུང་བ adj. convenable; possible. རུང་ངོ il convient. མ་རུང་གས il n'a pas été possible.

རོ s. goût.

རོལ (en comp.) côté. ཆུ་རོལ་ཏུ / ཆུ་ཕ་རོལ་ཏུ d'un côté de l'eau.

རྐང s. pied. རྐང་མཐིལ plante du pied.

རྒ་བ s. la vieillesse.

རྒྱ

རྒྱང་མ adj. éloigné, loin. རྒྱང་མ་ནས de loin.

རྒྱལ་པ s. Roi. རྒྱལ་བུ fils de roi. རྒྱལ་སྲིད་པར régner. རྒྱལ་པོའི་ནང་ན་སྲིད་པར régner en roi orthodoxe ou Bouddhiste.

རྒྱལ་ཚབ vice-roi. རྒྱལ་ས trône. རྒྱལ་རིགས famille royale.

རྒྱས་པ adj. étendu. རྒྱས་པར en détail.

རྒྱུན adj. continuel. རྒྱུན ou རྒྱུན་དུ continuellement.

རྗེས་སུ adv. d'après. རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྟེ s'étant réjoui.

རྙེད་པར v.a. trouver, obtenir.

རྟ s. cheval.

རྟག་པ adj. continuel རྟག་ཏུ / རྟག་པར continuellement, toujours.

རྟོགས Prét. de རྟོག་པར v.a. juger. ཀུན་རྟོགས་པར་གྱུར་ཏེ je compris, je jugeai tout.

རྣམས signe du plur. དགེ་སློང་མ་རྣམས, les religieuses.

ར

རྨ s. blessure. རྨ་ཡང་མི་སྣང་བར་བྱས་སོ elle fit une blessure tout à fait invisible.

རྨིག s. pied; sabot d'animal. རྨིག་པས avec le pied.

རྩ s. veine. རྩྭ s. herbe, gazon.

རྩེ s. sommet. རྩེ་བ plaisir. རྩེ་དགའ id.

རྩེ་དགའ་སྤྱོ }
རྩེ་དགའ་འཛིན } se réjouissant.

རྫུ་འཕྲུལ s. transformation magique. འདུག་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས ayant fait voir des transformations surnaturelles.

ལ

ལ sig. du dat. à ཁོ་མོ་ལ à moi. sig. de l'impér. ཞོག་ལ laisse!. s'emploie aussi pour l'accusat. : ལུས་ལ་མེ་འབར་བ le feu consumant le corps.

ལ་ལ pron. Quelques uns, quelques unes.

ལས sig. de l'instr. par. et du prét.

ལས s. ouvrage. ལས་བྱེད་པའི་མི homme qui fait l'ouvrage, ouvrier.

ལག s. main. ལག་པས avec la main.

ལན fois: ལན་དུ une fois. ལན་དུ་མ pas une fois

ལམ s. Route. ལམ་དུ en route, sur la route.

ལམ་ཕྱེད་ཙམ་དུ environ à moitié route.

ལུང s. Vallée, vallon.

ལུས s. corps.

ལོགས s. Côté. ལོགས་སུ à côté. ལོག་ཞིག-ན d'un côté.

ལོང་སྤྱོད s. Richesse. ལོང་སྤྱོད་ཀྱི་བདག་པོར འགྱུར་ཏེ devenu maître des richesses.

ལོན Prét. de ལེན་པར. རིང་ཞིག་ལོན་ཏེ. un long espace de temps s'était écoulé.

ལེགས་པ adj. beau, bien fait. ལེགས་པར adv. bien! ལེགས་སོ c'est bien!

ལེའུ s. Chapitre. ལེའུ་འོ est le chapitre.

ལྔ n. de nombre. Cinq.

ལྕགས s. fer. ལྕགས་ཚ་པ fer chaud.

ལྷ་བུར ainsi.

ལྷན particule indiq. la possession, l'adjectif.
བུ་དང་བུ་མོར་ལྷན་པས par la possession de vos fils & de vos filles.

ལྷགས s. arrivée. དྲང་སྲོང་ལྷགས arrivée ou descente des Ermites, nom de montagne.

ལྷགས་པར v.n. arriver.

ལྷན adj. commun, les deux. ལྷན་ཅིག་ཏུ ensemble, à la fois.

ལྷུང Part. passé de ལྷུང་བར v.n. tomber.

ལྷུང་བཟེད sébile de mendiant (litt. qui reçoit ce qui tombe)

ཤ

ཤ s. Chair. ཤ་ཟ viande, nourriture animale.

ཤཱཀྱ (S. शाक्य) Çâkya, Nom de Bouddha et de sa famille. ཤཱ་ཀྱའི་རིགས la famille de Çâkya.

ཤི་བ s. la mort. ཤི་བ་ལས་ཕྱིར་སོང་པར་གྱུར j'échappai à la mort.

ཤིག (pour གཅིག) un, une: sig. de l'impér.

ཤིང partic. indiqt le participe présent.

ཤིང s. arbre. ཤིང་ཅིག་གི་དྲུང་ན auprès d'un arbre.

ཤིན་ཏུ ad. très. ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པོ très riche.

ཤེས s. connaissance, entendement. ཡེ་ཤེས id.

ཤོག ou ཤོག་ཅིག signe de l'optatif & de l'impér. བུའི་ཤ་ཟ་བར་ཤོག་ཅིག puissé-je manger la chair de mon fils!

ཤོར Prét. de འཆོར་བར v.n. se précipiter, se ruer. མེ་ཤོར་ནས le feu ayant pris.

ས

ས s. terre. ས་ལ à terre. རྒྱལ་ས trône. རྒྱལ་སར sur le trône.

སངས adj. pur, pure. སངས་རྒྱས (litt. étendu-pur) pron. San-jé, nom de Boudha.

སུ sig. du loc. à, sur, dans. ལོགས་སུ à côté.

སེམས s. esprit, intelligence; སེམས་ཅན ayant une âme, animé; être.
སེམས་ཅན་ཡོད་པར être enceinte. སེམས་ཅན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏོ je devins enceinte.

སོང Prét. de འགྲོ་བར aller, venir. སོང་སྟེ étant allé. སོང་སོང་བ་ལས (fréquentatif) étant allé plusieurs fois.

སོང་ནས
སོང་བ་ལས } étant allé.

སོས་པ s. la vie.

སྲས s. fils, fille. ཤཱ་ཀྱའི་རིགས་ཀྱི་སྲས་ཞིག un fils de la famille de Çâkya.

སྲོང adj. droit, égal. དྲང་སྲོང Richi.

སླད après. སླད་དུ à cause de, pour.

སྐད s. voix, parole, cri. འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ il parla ainsi.

སྐར་མ s. astre, étoile. སྐར་མའི་ནང་ན au milieu des étoiles.

སྐོན་པར v. mettre. གོས་སྐོན་ཅིག mets un vêtement.

སྐྱབས s. refuge. ང་ནི་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོའོ je vais en refuge vers lui.

སྐྱིད་པ s. félicité. སྐྱིད་པ་མྱོང་བར goûter le bonheur.

སྐྱེ་བ s. naissance. སྐྱེ་བར v.n. naître.
སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ (litt. maîtresse des hommes) Kyé-goui-dag-mo; Nom pr.

སྐྱེད་མོས་ཚལ s. jardin, parc, bosquet.

སྐྱེལ་བར v.a. porter. སྐྱེལ་ནས ayant porté.

སྒོ s. porte.

བསྒོ་བར v.a. commander, prescrire. ཞེས་བསྒོའོ il commande ainsi.

སྒྲེན adj. nu, nue. ཁོ་མོ་སྒྲེན་མོར་འདུག་པས Parceque j'étais nue.

སྔོན adv. } Anciennement, primitivement.
སྔོན་པར } སྔོན་ཐོས་ན j'avais appris autrefois.

ཉན entendre, apprendre ཉན་ནས ayant entendu.

སྙམ་པར v. penser. སྙམ་དུ dans la pensée.
སྙམ་དུ་བསམས་ནས ayant réfléchi.

སྙེད particule expl. exprimant la quantité.

སྡེ particule exprim. l'état, la position, l'être

སྦྱིན་པར v.a. donner. སྦྱིན་ཅེད donnant.

སྦྱིན་ཅིག impér. donne!

སྟོབས s. force. སྟོབས་ཆུང་བས à cause de mon peu de force.

སྡིག s. faute, vice.

སྡུག adj. agréable, bon. སྡུག་བསྔལ misère. བདག་སྡུག་པར་འགྱུར་རོ je serai heureuse! (ironique?)

སྡུག་པ s. agrément. སྡུག་པར་འཛིན་ཏོ ils prennent en affection.

སྡོང་པོ s. tige. མེ་ཏོག་གི་སྡོང་པོ la tige d'une fleur.

སྣ principal. རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན les 7 choses précieuses.

སྣང adj. clair, visible, apparent. སྣང་ངོ est visible, apparait. མི་སྣང་བ adj. invisible.

སྤང་བར v.a. abandonner, laisser, quitter. སྤངས Prét. du préc. སྤངས་ཏེ ayant abandonné.

སྤྱང s. Chakal, loup. སྤྱང་གིས par un Chakal. སྤྱང་གྱིས་དུར་བྲུས་ནས un Chakal ayant fouillé le tombeau.

སྤྱོད་པར v.a. jouir. སྤྱད་པ་ལས ayant joui.

སྤྱི་བོ s. le sommet de la tête. སྤྱི་བོ་ནས་རྐང་མཐིལ་དུ de la tête aux pieds.

སྤྱོད་པར v.a jouir.

སྦ་བར v.a. cacher. སྦས་ནས ayant caché.

སྦྱར v.a préparer. འཚོ་སྦྱར་རོ elles préparent de la nourriture.

སྦྱིན s. don, aumône. ཟས་སྦྱིན nourriture donnée en aumône.

སྦྱོར v.a. préparer.

སྨ

སྦྲུལ s. serpent. སྦྲུལ་གྱིས་ཟིན་ཏོ fut mordu par un serpent.

སྨིན་པ partic. adj. mûr, mûre. རྣམ་པར་སྨིན་པ complètement mûr.

སྨོན s. désir. སྨོན་ལམ prière. (litt. chemin du désir.)

སྨྲ་བར v. n. dire, parler. སྨྲས dit. སྨྲས་སོ, il dit, elle dit. སྨྲས་པ s. parole.

ཨ

ཨུཏྤ་ལ mot sanscrit: उत्पल lotus bleu. nom propre de Religieuse: Outpala.

ཨུཏྤ་ལའི་མདོག Outpalaï-dog. (id) (litt. couleur de lotus) ཨུཏྤ་ལ་ལས་སྨྲས་པ, Outpala dit.

FIN.

SPÉCIMEN

DU

GYA-TCHER-ROL-PA

(Lalita Vistara).

PARTIE DU CHAPITRE VII, CONTENANT LA NAISSANCE

de

ÇAKYA-MUNI.

O
Fr 29
F

TEXTE TIBÉTAIN,

Traduit en français et accompagné de Notes

PAR

Ph.-Ed. FOUCAUX,

Membre de la Société Asiatique de Paris

PARIS,

LIBRAIRIE DE BENJAMIN DUPRAT,

Libraire de la Bibliothèque Royale de Paris et de la Société Asiatique de Londres,

Rue du Cloître Saint-Benoît, 7.

MDCCCXLI.

ORI
294.30064
Fou/Spe

À MONSIEUR

25682

EUGÈNE BURNOUF,

MEMBRE DE L'INSTITUT,

PROFESSEUR DE LANGUE ET DE LITTÉRATURE SANSCRITE

AU COLLÈGE ROYAL DE FRANCE,

HOMMAGE DE RESPECT & DE RECONNAISSANCE.

ORI
F6. 294.3
Fou/Spé
56028

PRÉFACE.

Comment se fait-il que la langue d'un pays qui est la Terre-Sainte du Buddhisme, langue dans laquelle sont rédigées les deux volumineuses collections du *Kah-Gyur* et du *Stan-Gyur* (1), qu'on peut appeler justement la *Bible* du Buddhisme; comment se fait-il que cette langue ait été jusqu'ici presque entièrement négligée des orientalistes, si curieux, dans ces derniers temps, de tout ce qui concerne cette partie de l'Asie?

Plusieurs causes auraient dû sauver de l'indifférence cet idiome important : d'abord l'intérêt qui s'attache à tout document authentique du culte de Buddha; puis les sources purement historiques que possède le Tibet; et enfin l'intérêt, sinon de la politique, au moins du commerce, puisqu'on trouve dans ce pays des mines d'or, d'argent et de cuivre, et ces chèvres qui donnent le précieux duvet qui sert à tisser les châles de Kachemir.

Parlée, sur une étendue de six cents lieues de long sur deux cents de large, par une population nombreuse (2), cette langue mériterait déjà, par cela même, qu'on s'en occupât.

Mais le véritable obstacle à l'étude du tibétain a été la difficulté de pénétrer dans le pays, et surtout d'y demeurer sans être inquiété par les Chinois, dont on connaît la répugnance à recevoir les étrangers dans leur empire, même dans les provinces qui, comme le Tibet, n'en font pas proprement partie.

Dès 1820, Ab. Rémusat, dans ses *Recherches sur les langues tartares* (3), avait

(1) Le premier a 100 volumes in-folio et le second 225.

(2) La population du Tibet est d'environ 5,000,000 d'habitants. Le père Horace de la Penna la porte à 33,000,000, ce qui, comme on le voit, est excessivement exagéré. (*Voy.* Journ. Asiat., janv. 1833, « Breve notizia del Tibet », et les notes de Klaproth, au commencement.

(3) *Voy.* le chap. qui traite de la langue tibétaine, pag. 330 et suiv

fait pressentir l'intérêt de cette étude, tout en regrettant d'être privé de secours pour l'entreprendre.

Depuis, Klaproth est celui qui s'est occupé avec le plus de succès de recherches sur le pays et la langue du Tibet; et, à ceux qui se pressaient de juger sévèrement cette littérature, il répondait avec raison « qu'il ne fallait pas se hâter « de porter un jugement sur une littérature dont on n'avait pas franchi le seuil. » Et en effet, aujourd'hui que la Bibliothèque Royale s'est enrichie des cent volumes qui forment la collection complète du *Kah-Gyur* (1), on peut, sans ajouter à cette étude une importance exagérée, avancer, sans crainte d'être démenti, qu'elle est indispensable à quiconque voudra examiner le Buddhisme dans tous ses détails.

Suffisant en effet pour comprendre l'ensemble de cette religion, le sanscrit seul ne suffit plus pour se retrouver avec certitude au milieu des nuances presque imperceptibles et des systèmes sans fin qu'enfante tout dogme fécond comme le Buddhisme.

Si pur et si bien arrêté dans les classiques, le sanscrit devient d'une obscurité désespérante dans les discussions philosophiques des Buddhistes, parce que, outre les incorrections qui abondent, le sens des mots y est détourné de son acception primitive. C'est alors que les traductions tibétaines sont un secours précieux, une sorte de vocabulaire indispensable, en attendant qu'un dictionnaire sanscrit embrasse toute la nomenclature des termes nouveaux pour nous, et dont l'explication ne peut venir que du Tibet et du Népal, parce que c'est là que se sont conservées dans toute leur pureté les légendes sur le fondateur de l'une des religions qui comptent le plus de sectateurs dans le monde.

Le reproche fondamental qu'on a adressé à la littérature du Tibet est qu'elle se compose presque en entier de traductions du sanscrit. Cependant, si les originaux sanscrits sont ou perdus ou écrits dans une langue inconnue non-seulement aux buddhistes en général, mais encore au plus grand nombre de leurs prêtres, il est heureux, au contraire, que les Tibétains aient largement emprunté au sanscrit des ouvrages aujourd'hui introuvables ailleurs, et dont, sans leurs traductions, on ignorerait même les titres. MM. Wilson et Csoma de Koros, à Calcutta (2); à Paris, M. Eugène Burnouf et celui qui écrit ces lignes, ont vérifié que la concordance était parfaite entre l'original et la copie. On pourra donc, pour tous les originaux qui manqueront (et il ne sera jamais possible d'en rassembler un grand nombre à Paris), s'en rapporter à la version tibétaine, qui, alors même qu'on aurait sous les yeux les textes primitifs, serait encore un immense secours

(1) Envoyés par la Société Asiatique du Bengale à la Société Asiatique de Paris, ils ont été donnés par cette dernière à la Bibliothèque Royale.

(2) Gleanings in science, août 1831.

de la même nature que la version des *Septante* ou de la *Vulgate* a été et est encore pour l'étude de l'hébreu.

Sous le rapport philosophique et religieux, et tout à fait en dehors de la philologie, une remarque qui n'a pas échappé à M. Wilson (1) pourrait, à elle seule, engager à étudier les textes tibétains. Je traduis les propres paroles du savant professeur : « L'association de pandits et de natifs pour préparer des collections « aussi volumineuses (le *Kah-Gyur* et le *Stan-Gyur*) et le développement qui « s'ensuit d'une littérature nationale venant d'une source étrangère, dans le cours « d'un ou deux siècles, sont des circonstances d'un intérêt considérable dans « l'histoire littéraire. Il est clair qu'une puissante influence a été exercée, et que « les autorités civiles et religieuses ont poursuivi la tâche avec un singulier esprit « de zèle. Elle fut menée avec un grand jugement, et l'un de ses premiers pas « pourrait être recommandé à un peuple et à une période plus éclairés : ce fut la « préparation d'un vocabulaire de noms propres en sanscrit, et des termes techni- « ques et philosophiques des ouvrages originaux, avec leurs équivalents en tibé- « tain ; et il fut ordonné alors par les autorités que, dans toutes les traductions, ces « équivalents seraient, à l'avenir, invariablement employés. Ce vocabulaire existe « encore... »

D'après l'auteur que je viens de citer, les deux collections du Kah-Gyur et du Stan-Gyur sont supposées avoir été traduites au VIIIe et au IXe siècle de notre ère, et, ajoute-t-il (2), quant au Kah-Gyur, cela ne fait pas de doute ; car, outre la tendance uniforme des parties qui le composent, les mêmes individus ont été employés aux traductions, à l'exception de la dernière partie, qui n'a été introduite au Tibet qu'au XIe siècle.

Quoi qu'il en soit, ces deux collections ne furent imprimées que de 1728 à 1746, par les ordres de Mi-Vang, régent de Lhassa. La première édition fut imprimée (3) à Narthang, près de Ta-Chi-Loun-Po, et le même lieu est encore célèbre pour sa typographie. Une édition plus petite, très-estimée, fut imprimée à Derghi, à quarante journées Est de Lhassa. Les exemplaires de Narthang sont en très-gros caractères, sur de longues feuilles détachées de papier fait avec de l'écorce d'arbre, spécialement du *Daphne involucrata de Wallich*. Un exemplaire imprimé coûte environ 1,000 roupies (4). On rencontre aussi des parties manuscrites des deux ouvrages, quelquefois avec des peintures enluminées de saints ou de divinités buddhiques, et parfois exécutées en caractères d'or ou d'argent. Le prix de l'ouvrage empêche qu'il ne soit très-répandu, et, à l'exception des monastères de

(1) Gleanings in science, août 1831.
(2) Loc. cit.
(3) Cette impression est faite avec des blocs de bois. Il est probable que les Tibétains ont reçu des Chinois l'usage de l'imprimerie.
(4) A peu près 2,500 fr.

quelque importance ou des personnages de rang, il y a peu de gens qui en possèdent des exemplaires (1).

Il n'en est pas de même pour la littérature qui appartient en propre au Tibet, et, dit M. Hodgson (2) : « Les livres moins importants sont faciles à obtenir des « petits marchands et des moines qui, tous les ans, visitent le Népal. Aussi les « trouve-t-on répandus parmi des individus privés de ces objets même de luxe « qui, du moins dans nos idées, précèdent le luxe des livres. Ajoutons que tous « les habitants du Bhot savent lire, autre trait de leur caractère moral non moins « frappant que l'usage général de l'impression et des livres. »

Et maintenant, pour donner, en finissant, un résumé des travaux des Européens, il est juste de dire que M. Csoma de Koros, en publiant une grammaire complète de la langue tibétaine (3), est le premier qui ait vraiment aplani les obstacles. Son dictionnaire (4) est aussi le seul ouvrage de son genre qui puisse être consulté avec confiance. Celui qui a été imprimé à Sérampore par les soins de MM. Marshman et Carey, sur le manuscrit de Schrœter, manque d'ordre et de méthode (5). Je ne parlerai pas de l'*Alphabetum tibetanum* de Georgi (6), d'une brochure d'une centaine de pages de la propagande de Rome (7), qui est l'abrégé du précédent; mais je dois citer la grammaire (8) que M. Schmidt a publiée en allemand, en profitant des travaux de M. Csoma. On doit savoir gré à M. Schmidt d'avoir joint à cette grammaire deux textes assez étendus qu'il a accompagnés de la traduction en allemand. Il a donné aussi en entier le texte tibétain de l'un des *Mahâyânas sûtras*, traité religieux et philosophique des Buddhistes, aussi avec la traduction allemande (9).

Voilà, à ma connaissance, tout ce qui a été fait jusqu'à présent pour l'étude de la langue tibétaine. J'ai donc pensé qu'on ne verrait pas sans intérêt un spécimen de cet idiome, pris dans l'un des livres que les Buddhistes honorent d'un culte divin, celui qui est l'autorité primitive pour toutes les versions de l'histoire de Çakya-Sinha, qui, par divers canaux, sont parvenues à la connaissance des Européens (10).

Le livre entier forme 27 chapitres. Il est en vers et en prose, comme on le verra. Çakya lui-même parle ; il a pour auditeurs Maitréya et d'autres religieux.

J'ai comparé les deux seuls exemplaires tibétains qui étaient à ma disposition.

(1) Wilson, loc. cit.
(2) Journ. Asiat., août 1830.
(3) A grammar of the tibetan language ; Calcutta, 1834.
(4) A dictionary tibetan and english ; id.
(5) A dictionary of the bhotanta or boutan language, by Schrœter ; Serampore, 1826.
(6) Romæ, 1759.
(7) Alphabetum tangutanum, sive tibetanum ; Romæ, 1773, in-8°.
(8) Grammatik der tibetischen sprache, vertasst von J. J. Schmidt ; Saint-Petersbourg, 1839
(9) Mem. de l'Acad. imp. des Sciences de Saint-Pétersbourg, tom. IV, 1837
(10) Hodgson, loc. cit.

Tous les deux appartiennent à la Bibliothèque Royale de Paris. L'un fait partie du Kah-Gyur, et l'autre est un exemplaire séparé; mieux imprimé que le premier, il est en revanche moins correct et présente même quelques omissions. A l'aide de ces deux textes, qui sont d'ailleurs sans variantes dignes d'être notées, j'espère que le spécimen que je donne aujourd'hui sera passablement correct.

Quant à la traduction, j'ai cherché à être aussi clair que cela m'a été possible; et pour y arriver plus sûrement, j'ai cru devoir rétablir partout les dénominations sanscrites (1) qui sont déjà familières à la plupart des lecteurs. Cette dernière tâche m'a été facilitée par la communication, qu'avec son obligeance accoutumée qui s'allie si bien avec ses profondes connaissances, M. Eug. Burnouf a bien voulu me faire d'un beau manuscrit du *Lalita vistara* qui lui appartient. J'ai consulté aussi un manuscrit du même ouvrage qui fait partie de la bibliothèque de la Société Asiatique de Paris. Ce nouveau travail m'a conduit à une transcription correcte du texte sanscrit, que j'aurais donné ici, si le génie des deux langues n'était pas tellement différent qu'il exige une traduction particulière pour chacun de ces deux textes du même récit. La rédaction sanscrite présente d'ailleurs quelques variantes.

La Bibliothèque Royale, outre les cent volumes du Kah-Gyur, possède encore :

1° Un exemplaire séparé du Gya-Tcher-Rol-Pa, déjà contenu dans l'ouvrage précédent; c'est celui dont je me suis servi;

2° Un traité de la Sagesse Transcendante, aussi emprunté au Kah-Gyur. C'est le même que M. Schmidt a traduit en allemand;

3° Un petit traité de quelques pages dont le titre peut se traduire par : *Le rasoir d'or de la confession des péchés.* C'est une sorte de litanie en l'honneur de tous les Buddhas qui ont paru dans le monde. Tous ces livres sont imprimés au Tibet.

Il y a de plus quelques feuilles détachées de manuscrits trouvés par les Russes, au commencement du XVIIIe siècle, dans les ruines d'Ablaikit, monastère à la source de l'Irtish. L'écriture en est blanche ou jaune sur fond noir. C'est sur une de ces feuilles que s'exerça si malheureusement la sagacité de Fourmont, et après lui, de Müller et de Georgi, qui tous deux ne furent pas plus heureux que leur prédécesseur.

La Bibliothèque de l'Institut, d'après le catalogue dressé par M. Schilling de Canstadt, possède 52 traités en tibétain, renfermés en dix parties. 25 ont des titres sanscrits précédant les titres tibétains, ce qui prouve leur origine étrangère; et, en effet, la première partie du catalogue contient :

(1) On les trouvera en note toutes les fois qu'elles se présenteront

1° L'abrégé du grand traité de la Sagesse Transcendante, dont l'ouvrage primitif a 100,000 stances;

2° Celui de l'ouvrage du même genre en 8,000 stances. Ces deux traités sont l'abrégé de ceux du Kah-Gyur, qui portent les mêmes titres et sont traduits du sanscrit;

3° Le même traité de la Sagesse Transcendante que j'ai indiqué au n° 2 de la Bibliothèque Royale, etc., etc.

Quant aux 27 traités qui n'ont que des titres tibétains, ils pourraient bien être des originaux. Ce sont des prières, des préceptes, des traités d'orthographe pour l'éducation des enfants, etc. L'un d'eux s'appelle ***Khar-Rgna, tambour de bronze;*** il a treize chapitres. On sent que sur de pareils titres il est impossible de juger du contenu des ouvrages.

Le seul exemplaire de cette collection que j'aie eu sous les yeux, est imprimé sur papier bleu en caractères noirs.

Paris, 1er juillet 1841.

La figure en tête du texte représente le Buddha Çakya-Muni. La figure de la fin, appelée *youm*, *mère*, est une figure allégorique de la Sagesse, considérée comme la mère des Bodhisatwas.

SPÉCIMEN

DU

GYA-TCHER-ROL-PA.

PARTIE DU CHAPITRE VII (1).

NAISSANCE DE ÇAKYA-MUNI.

Ainsi, ô Gélongs (2), le dixième mois étant écoulé, et le temps de la naissance de Chang-Tchub-Sem-Pa (3) étant venu, trente-deux signes se manifestèrent dans le jardin du roi Zas-Tsang-Ma (4). Quels étaient ces trente-deux signes? — Toutes les fleurs prêtes à s'ouvrir ne s'épanouis-

(1) Édition tibétaine du Kah-Gyur, appartenant à la Bibliothèque Royale de Paris, tom. 48, fo 64, b l. 2.

(2) Prêtres mendiants, les *Bikshus* du sanscrit.

(3) *S. Bodhisattwa.*

(4) *S. Çuddhodana.*

saient pas. — Dans les réservoirs, les lotus bleus, jaunes, rouges et blancs, ne fleurissaient pas. — Les jeunes arbres à fleurs et à fruits qui s'étaient élevés sur le sol entr'ouvraient leurs boutons qui ne s'épanouissaient pas. — Huit arbres précieux naquirent. — Vingt mille grands trésors s'étant ouverts, restèrent exposés aux regards. — Jusque dans l'intérieur du palais, des germes précieux se développèrent. — Des eaux de senteur, des huiles imprégnées des parfums les plus suaves, se mirent à couler. — Des flancs du mont Kaïlaça, les petits des lions étant venus joyeux à la sainte ville de Ser-Kya, et tournant respectueusement autour, se tinrent près des portes sans faire de mal à aucun être vivant. — Cinq cents jeunes éléphants étant venus, touchèrent du bout de leurs trompes les pieds du roi Zas-Tsang-Ma, et demeurèrent près de lui. — On aperçut les enfants des dieux parés de ceintures, se réunissant et se mêlant à la suite des femmes de Zas-Tsang-Ma. — Les femmes des Nâgas, portant les divers ustensiles du sacrifice, et laissant voir la moitié de leurs corps, furent aperçues rassemblées dans les airs. — Dix mille déesses, tenant à la main des éventails de queues de paon, apparurent dans le ciel. — Dix mille, avec des coupes pleines, firent le tour de la ville de Ser-Kya. — Dix mille tenaient sur leurs têtes des vases d'or pleins de parfums. — Dix mille portaient des parasols, des étendards, des bannières. — Cent mille jeunes déesses, avec des conques, des timbales, des tambours suspendus à leur cou, apparurent immobiles et dans l'attente. — Tous les vents apaisés n'élevaient pas un souffle. — Tous les fleuves, tous les ruisseaux s'arrêtèrent et ne coulèrent plus. — Le soleil, la lune, les immenses demeures des dieux; — les planètes, la foule des étoiles, cessèrent de se mouvoir. — Le Kar-Ma-Gyal lui-même fut arrêté. — La demeure du roi Zas-Tsang-Ma fut entourée d'un treillage de grand prix. — Le feu ne brûlait plus. — Aux maisons à étages, aux palais, aux arceaux des portes, apparurent suspendues des choses précieuses. — Des étoffes blanches, des ouvrages précieux de toute espèce, se présentèrent à l'ouverture des portes. — Les corneilles, les hibous, les faucons, les renards, les chakals, cessèrent leurs cris; — et l'on n'entendit plus que des sons pleins de douceur. — Tous les ouvriers virent la fin des travaux continuels qu'ils avaient entrepris. — Les vallons et les collines se nivelèrent. — Les carrefours, les places, les marchés resplendirent d'une profusion de fleurs, comme si la main les y eût placées. — Toutes les femmes enceintes accouchèrent heureusement. — Tous les dieux des bois et des bocages, sortant à demi leurs corps du feuillage, s'inclinèrent et pré-

sentèrent leurs adorations. Tels sont les trente-deux signes qui se manifestèrent.

Ensuite la reine Gyu-Phrul (1), par la gloire et la puissance de Chang-Tchub-Sem-Pa, connaissant que le temps de sa naissance était venu, alla à la première veille de la nuit trouver le roi Zas-Tsang-Ma, et lui adressa ces stances :

1. « O roi! veuillez, je vous prie, écouter ma pensée tout entière : il y a « déjà quelque temps que l'idée d'un jardin m'est venue.

2. « Si vous n'êtes pas mal disposé, si cela ne vous cause ni fatigue ni « trouble, un plaisir pour moi serait d'aller à la terre du jardin de Plai-« sance.

3. « Là vous vous livrerez à la pénitence, l'esprit absorbé par les pensées « de la doctrine, tandis que moi je nourris un être depuis longtemps entré « dans mon sein.

4. « La tige du Çâla (2), le roi des arbres, s'est couverte de fleurs et de « fruits; il convient de se rendre maintenant au jardin, ô roi!

5. « La plus belle des saisons, celle du printemps, doit être pour les « femmes une occasion de se parer. Errants dans les forêts, les kokilas (3) « et les paons font entendre leurs chants agréables.

6. « Pure et éclatante, voltige la poussière odorante de mille fleurs. Sei-« gneur, veuillez donner l'ordre, allons sans retard. »

7. Le maître des rois ayant entendu ces paroles de la reine, fut rempli de joie, et dit aux gens de sa suite :

8. « Préparez les chevaux et les éléphants les plus ardents et les plus « rapides; ornez le jardin de Lumbini, le plus beau, le plus fertile de « tous.

9. « Sellez promptement vingt mille éléphants pareils à des collines gri-« ses, de la couleur des nuages.

(1) *S. Mâyâ.*
(2) *Ou Sâla (Shorea robusta)*
(3) *Cuculus indicus.*

10. « Les plus beaux éléphants à six défenses ; couvrez leurs flancs d'un « réseau d'or et de perles entrelacées où pendent des clochettes.

11. « Pour montures du roi, sellez promptement vingt mille chevaux « excellents, légers comme le vent, blancs comme la neige, luisants comme « l'argent, aux belles crinières tressées,

12. « Aux flancs ornés de réseaux serrés, soutenant des clochettes d'or.

13. « Faites préparer sans retard vingt mille jeunes guerriers, aimant les « armes, courageux, désirant les combats de héros, armés de l'épée, de « l'arc, des flèches, du javelot et du cimeterre;

14. « Ils se joindront à la suite de Gyu-Phrul pour être sa garde at-« tentive.

15. « Parez le jardin de Lumbini d'ornements d'or et de perles, qu'on « décore tous les arbres d'un grand nombre de tentures rouges

16. « Et de fleurs de toute espèce, de même que le jardin où se plaisent « les immortels. Qu'ainsi tout cela soit exécuté promptement, suivant « mes ordres. »

17. Les serviteurs ayant entendu ces paroles, tous les chars furent préparés, et le jardin de Lumbini décoré.

18. (Et les serviteurs crièrent :) « Gloire ! gloire au roi des hommes ! « puisse-t-il vivre bien longtemps ! Tout a été exécuté suivant ses ordres, « que le prince regarde ! »

19. Alors l'illustre seigneur des hommes, se livrant à la joie, entra dans son palais, et dit aux femmes :

20. « Que toutes celles qui veulent m'être agréables et désirent me « plaire, suivant mes ordres, parent leurs personnes de tous leurs orne-« ments,

21. « De leurs vêtements imprégnés des plus doux parfums et teints des « plus belles couleurs. Qu'elles se fassent un plaisir de revêtir des robes « flottantes qui ravissent le cœur.

22. « Qu'elles suspendent à leur cou des colliers de perles et se mon-
« trent aujourd'hui parées de tous leurs ornements.

23. « Qu'on prépare des tambours d'airain, des flûtes, des harpes, des
« luths, cent mille clochettes au son agréable.

24. « Faites qu'en écoutant ces accords, une grande joie s'empare des
« dieux, et que les déesses elles-mêmes se plaisent à vous entendre.

25. « Que la reine Gyu-Phrul demeure toute seule dans le meilleur des
« chars; qu'aucun homme, qu'aucune femme autre qu'elle n'y monte.

26. « Que ce char soit traîné par de jeunes filles intelligentes. Qu'on
« n'entende pas un son désagréable ou discordant. »

27. Au moment où la reine Gyu-Phrul, sortant du palais, s'approcha de la porte, les chevaux, les éléphants, les soldats, toute l'armée enfin,

28. Quand le roi aussi toucha le seuil, fit éclater un grand bruit, pareil à celui des vagues de l'Océan agité.

29. Au même instant, en signe de bénédiction, cent mille cloches résonnèrent. Le char fut paré par le roi d'ornements divers.

30. Des milliers de divinités préparèrent des siéges divins, et quatre arbres précieux se couvrirent de feuilles et de fleurs.

31. Les paons, les cygnes et les cigognes firent entendre leurs cris réjouissants. Des parasols, des étendards, des banderoles furent déployés de ous côtés.

32. Les déesses regardent du haut du ciel ce char garni de vêtements divins et de clochettes suspendues aux réseaux les plus fins.

33. De leurs lèvres divines, elles font entendre un concert mélodieux de louanges, et à l'instant où la reine Gyu-Phrul s'assit sur le siége excellent de peau de lion,

34. Cette terre des trois mille mondes fut ébranlée fortement six fois. Les dieux, agitant leurs vêtements et leurs éventails, répandirent des fleurs de toute espèce.

35. Aujourd'hui, ici même, dans le Lumbini, le plus pur des êtres va venir au monde. Les quatre gardiens du monde traînent ce char, le meilleur entre tous.

36. Indra, maître des dieux, purifie la route; Brahma, écartant les gens grossiers, marche en avant.

37. Cent mille immortels, les mains jointes, s'inclinent. Le roi, rempli de la plus grande joie, considère ce spectacle;

38. Et il lui vient à la pensée : « Celui-là est bien le Dieu des dieux, « que les quatre gardiens du monde, que Brahma, Indra, et les dieux « réunis,

39. « Entourent de pareils hommages; celui-là sera bien véritablement « pur. Dans les trois mondes, un Dieu, un Nâga, Indra, Brahma, les gar- « diens du monde,

40. « Pas un être enfin, ne souffrirait une pareille adoration, sans que « les autres ne lui brisassent la tête, et ne le privassent de la vie.

41. « Mais celui-ci, plus pur que les dieux, peut recevoir toutes les ado- « rations. »

Alors, ô Gélongs, la reine Gyu-Phrul fut entourée de quatre-vingt-quatre mille chars attelés de chevaux, de quatre-vingt-quatre mille chars attelés d'éléphants, tous parés d'ornements de toute espèce; elle fut accompagnée par quatre-vingt-quatre mille soldats au courage héroïque, beaux et bien faits, bien armés de boucliers et de cuirasses; soixante mille femmes de la famille de Çâkya la précédaient; quarante mille parents du roi Zas-Tsang-Ma, aussi de la famille de Çâkya, vieux, jeunes, ou d'un âge mûr, la protégeaient; soixante mille serviteurs de Zas-Tsang-Ma frappaient des cloches, des tambours et des cymbales, ou chantaient; puis venaient quatre-vingt-quatre mille femmes des dieux, quatre-vingt-quatre mille femmes des Nâgas, quatre-vingt-quatre mille femmes des Dri-Zas (1), quatre-vingt-quatre mille femmes des Kinnaras, quatre-vingt-quatre mille femmes des Asuras, couvertes de parures de toute sorte et chantant des airs de toute espèce. Tous les bosquets du Lumbini, arrosés d'eau de senteur,

(1) *Gandarbha* du sanscrit.

furent jonchés de fleurs divines, et tous les arbres de ce jardin délicieux donnèrent, à contre-saison, des feuilles, des fleurs et des fruits. Ce jardin avait été décoré avec soin par les dieux eux-mêmes, de la même manière qu'ils se plaisent à orner leur jardin Dres-Pa.

Cependant la reine Gyu-Phrul étant entrée dans le jardin, et étant descendue de son excellent char, entourée des femmes et des déesses, elle allait d'arbre en arbre, de bosquet en bosquet, regardant un arbre vert, puis un autre, et successivement enfin un arbre précieux entre tous, aux branches très-étendues, ayant de belles feuilles et de belles fleurs, fleurs divines et terrestres de toute sorte, dont il est tout couvert, exhalant les plus suaves odeurs, chargé d'étoffes des nuances les plus variées, étincelant de l'éclat de mille pierres précieuses, orné de toute espèce de choses du plus grand prix, depuis la racine jusqu'à la tige, les branches et les feuilles. Les rameaux étendus au loin de ce plakcha (1), c'est le nom de cet arbre, sont à portée de la main, du côté de la terre. Sur le sol, qu'un gazon vert comme le cou de Çiva et celui des paons, rend doux au toucher comme un vêtement de Kâtchilindi; sur ce sol où il s'arrêta autrefois, porté par une mère victorieuse, célébré par des chants divins, pur, exempt de toute tache; Dieu bon, venu d'une demeure pure, possédant un esprit calme, ses cheveux nattés sur sa tête penchée, et ornée d'un diadème, salué par les fronts respectueusement inclinés, c'est encore auprès de cet arbre qu'il est revenu.

Cependant ce plakcha, par la gloire et la puissance de Chang-Tchub-Sem-Pa, s'inclina et salua. Puis la reine Gyu-Phrul, étendant son bras droit, pareil à une gerbe d'éclairs brillant dans le ciel, saisit une branche du plakcha, et regardant le ciel avec tendresse, bâilla et s'arrêta.

Au même instant, six cent mille Apsaras, nymphes aux paroles amoureuses, se rassemblèrent auprès de la reine Gyu-Phrul, et l'entourèrent de respects et d'hommages.

Pendant le temps que Chang-Tchub-Sem-Pa était demeuré dans le sein de sa mère, il avait manifesté une suite de transformations surnaturelles.

Enfin, par l'accomplissement des dix mois, il sortit du côté droit de sa mère, ayant le souvenir et la science, pur de la tache originelle dont nul autre que lui ne peut se dire exempt.

Alors aussi, Gélongs! Indra, le seigneur des dieux; Brahma, le maître

(1) *Ficus religiosa*

des créatures, se tenaient tous les deux en avant. Tous les deux, inspirés par le plus profond respect, se rappelant et reconnaissant à son corps et à tous ses membres le Chang-Tchub-Sem-Pa qu'ils avaient emporté, lorsqu'il était disparu (du monde), enveloppé d'un vêtement divin de Kaçi (1). De leur palais, il était entré dans le sein de sa mère, celui qu'avaient emporté dans le monde de Brahma, pour lui bâtir une chapelle et pour l'adorer, Brahma, le maître des créatures, ses fils et les enfants des dieux. C'est ainsi que Chang-Tchub-Sem-Pa, venu plusieurs fois parmi les hommes, n'avait été touché par aucun d'eux, mais emporté par les dieux eux-mêmes.

Ensuite, le temps de sa naissance étant venu, Chang-Tchub-Sem-Pa descendit sur la terre. Aussitôt sa venue au monde, un grand lotus, perçant le sol, apparut. Les rois des serpents, Nanda et Upananda, se montrant à mi-corps dans le ciel, font paraître deux courants, d'eau froide et d'eau chaude, dont ils baignent le corps de Chang-Tchub-Sem-Pa. Indra, Brahma, les gardiens du monde, et d'autres fils des dieux, marchent devant lui au nombre de cent mille. A peine est-il né qu'ils répandent toute espèce d'eaux de senteur, et couvrent son corps des fleurs les plus fraîches. Du haut de l'atmosphère descendent un éventail, deux chasse-mouches et un parasol précieux; et lui, debout sur le grand lotus, considéra les quatre points de l'espace avec le coup d'œil du lion, avec le coup d'œil perçant de l'homme. Puis, complétement mûri par l'effet de la racine de la vertu antérieure, l'œil divin de Chang-Tchub-Sem-Pa étant produit, il vit sans obstacle les trois mille grands milliers de régions du monde, les villes, les villages, les provinces, les palais des rois, les royaumes tous ensemble, les pays, les dieux et les hommes à la fois. Il connut parfaitement la conduite des êtres, et l'ayant connue : « Par la bonne conduite, par la méditation, par la science, par l'exercice de la vertu, y a-t-il un être semblable à moi? » se dit-il; et, dans ce moment, Chang-Tchub-Sem-Pa, dans les trois mille grands milliers de régions du monde, ne vit pas un être semblable à lui. Et alors, comme un lion, libre de crainte et de terreur, exempt d'accablement, se rappelant une pensée bonne, et, par un examen attentif, ayant connu les pensées et la conduite de tous les êtres : « Sans que je sois entravé par rien, moi, Chang-Tchub-Sem-Pa, de toutes les entités qui ont la racine de la vertu, je marcherai le premier », se dit-il, en s'avançant de

(1) Bénarès.

sept pas du côté de l'est. Partout où Chang-Tchub-Sem-Pa mettait les pieds en s'avançant, là aussi naissaient des lotus. « Je serai digne des offrandes des dieux et des hommes, » dit-il, et il s'avança de sept pas du côté du sud. Il fit sept pas vers le couchant, et s'arrêtant au septième : « Je marche le premier du monde; c'est là ma dernière naissance; je mettrai un terme à la naissance, à la vieillesse, à la maladie, à la mort! » s'écria-t-il tout joyeux, comme un lion. « Je ne reconnaîtrai pas de supérieur parmi tous les êtres, » ajouta-t-il en s'avançant de sept pas du côté du nord. « Je vaincrai le démon, et ce qui est au démon, en faveur de tous les êtres plongés dans les enfers et dévorés par le feu de l'enfer; je verserai la grande pluie du nuage de la doctrine, et ils seront remplis de bien-être, » dit-il, et il s'avança de sept pas vers les régions inférieures. « Arrivé au-dessus de tous les êtres, je les regarderai d'en haut, » se dit-il, et il fit sept pas vers les régions supérieures.

Aussitôt que ces paroles eurent été prononcées par lui, les trois mille grands milliers de mondes furent informés par une voix retentissante que l'œuvre de Chang-Tchub-Sem-Pa était complétement mûre, et ils connurent parfaitement sa doctrine.

Au temps où Chang-Tchub-Sem-Pa apparut, dans cette dernière naissance, revêtu complétement et parfaitement de la plus pure qualité de saint (1), c'est alors que ces transformations miraculeuses s'accomplirent.

Alors aussi, Gélongs, tous les êtres pleins de joie sentirent leurs pores frissonner de plaisir. Dans le monde, la grande terre fut ébranlée, et la même émotion fut ressentie. La musique des hommes et des dieux, et les concerts qui avaient cessé, recommencèrent. Au même instant, dans les trois mille grands milliers de régions du monde, tous les arbres de la saison se couvrirent d'une profusion de fleurs et de fruits purs. On entendit dans les cieux le bruit des nuages. Puis le ciel s'étant peu à peu dégagé des nuages, les dieux laissèrent tomber des fleurs aux couleurs divines, des vêtements, des parures, imprégnés d'une poussière odorante, et firent souffler des brises caressantes parfumées des plus suaves odeurs. Tous les horizons se dégageant des ténèbres, du brouillard et de la poussière, prirent un aspect riant et lumineux.

Du haut de l'atmosphère, le grand bruit de Brahma, invisible, prolongé,

(1) Sanscrit : *Bodhi.*

se fit entendre. Tout l'éclat du soleil, de la lune, d'Indra, de Brahma, et des gardiens du monde, fut éclipsé.

Des objets de cent mille couleurs, les plus doux au toucher, produisirent sur le corps et dans l'esprit des êtres un sentiment de plaisir. Les régions des trois mille grands milliers de mondes s'agrandirent; et, aussitôt la naissance de Chang-Tchub-Sem-Pa, tous les êtres furent remplis de joie et de bien-être.

Toute passion, la tristesse, l'ignorance, l'orgueil, la mélancolie, l'abattement, la crainte, la convoitise, l'envie, la jalousie, tous les actes qui ne viennent pas de la vertu, furent effacés. La souffrance des malades fut calmée. Des êtres pressés par la faim et la soif, la faim et la soif furent apaisées. La folie, l'ivresse, cessèrent en ceux qu'elles égaraient. La mémoire fut retrouvée par les insensés; la vue récouvrée par les aveugles; l'ouïe récouvrée par les sourds. Les infirmes, ceux dont les sens étaient imparfaits, virent ces imperfections effacées. Les pauvres acquirent des richesses. Les prisonniers furent délivrés de leurs liens et mis en liberté. Rendant tous les êtres divers, plongés dans l'enfer, exempts de souffrance, toute misère en ce moment fut détruite pour jamais. La misère des êtres demeurant dans la condition des bêtes, et se dévorant les uns les autres, fut adoucie. La faim, la soif, et les autres souffrances des êtres du royaume des morts, furent apaisées.

Alors que Chang-Tchub-Sem-Pa eut traversé le temps incommensurable de dix millions cent mille millions de kalpas, et que, avec une grande application, avec une grande force, il se fut, aussitôt sa naissance, avancé de sept pas par sa possession de l'être; alors aussi, aux dix points de l'horizon du monde, où ils demeurent, les Sang-Gyas-Bchom-Dan-Dés (1), afin qu'en ce moment ces points du monde ne fussent pas anéantis, leur donnèrent, en les bénissant, la nature du diamant.

Gélongs! c'est ainsi que, doué d'une grande force et d'une grande énergie, Chang-Tchub-Sem-Pa, aussitôt sa naissance, fit sept pas, et tous les points du monde, au même instant, furent remplis d'une grande splendeur. Il y eut un grand bruit de chants et de danses; des nuages de fleurs et de poussières parfumées, des guirlandes de perles, des parures, des vêtements, tombèrent comme une pluie, et tous les êtres furent remplis de la plus grande joie.

(1) En sanscrit : *Buddha-Bhagavan*, bienheureux-Buddha.

En peu de temps, quand Chang-Tchub-Sem-Pa, éminent entre tous, fit son apparition dans le monde, des choses incompréhensibles se manifestèrent.

Cependant Tsé-Dang-Dan-Pa-Kun-Gâ-Vo (1), s'étant levé de son siége, ayant rejeté son manteau sur une épaule, mettant le genou droit à terre devant Bchom-Dan-Dé, et joignant les mains, lui dit :

« Bchom-Dan-Dé-Dé-Jin-Cheg-Pa (2) est sorti miraculeusement du milieu de tous les êtres ; c'est Chang-Tchub-Sem-Pa lui-même qui a pris possession de l'être d'une manière merveilleuse.

« Aujourd'hui que, sans supérieur, il est véritablement Sang-Gyas (3), revêtu de la plus pure qualité de saint, que convient-il de demander ?

« Pour moi, Bchom-Dan-Dé, je viens quatre fois, cinq fois, dix fois, cinquante fois, cent fois, cent mille fois chercher un refuge en Sang-Gyas-Bchom-Dan-Dé. »

Après que Tsé-Dang-Dan-Pa-Kun-Gâ-Vo eut parlé ainsi, Bchom-Dan-Dé lui répondit :

« Kun-Gâ-Vo ! dans un temps à venir, il y aura des Gélongs avec des corps inconcevables, des esprits inconcevables, des mœurs inconcevables, une science inconcevable, ignorants, illettrés, pleins d'orgueil, de fierté et d'arrogance, sans reconnaissance, aux pensées mobiles, enveloppés de désirs, remplis de doute, incrédules, devenus la honte des religieux, et menant une conduite opposée à celle des religieux. Ces hommes, apprenant que Chang-Tchub-Sem-Pa, descendu dans le sein d'une mère, n'en est pas moins pur, ils ne le croiront pas, et se réunissant d'un même côté, se diront l'un à l'autre : « Voyez donc quelle chose contradictoire ! Chang-Tchub-Sem-Pa est demeuré dans le sein de sa mère au milieu des excréments, et cependant il est apparu avec une pareille gloire ! Au temps de son apparition, il est sorti du flanc droit de sa mère sans être souillé par la tache originelle ! » Voilà ce qu'ils diront ; et, pourquoi le diront-ils ? — Ces hommes obscurcis ne s'apercevront pas que, pour les êtres aux actions pures, le corps n'a rien de commun avec les excréments dont il ne procède pas. Gélongs ! l'entrée de ces êtres purs dans le sein maternel, et le séjour qu'ils y font, vient de leur tendresse pour les êtres. Les Chang-Tchub-Sem-Pa

(1) En sanscrit : *Ayuchmân-Ananda.*
(2) En sanscrit : *Bhagavan Tathâgata.*
(3) *Buddha.*

sont nés dans le monde par commisération pour les créatures. Dans l'état de dieux, ils n'eussent pas fait tourner la roue de la loi. Pourquoi cela? — Kun-Gâ-Vo, les êtres étant tombés dans le découragement, et Bchom-Dan-Dé-Dé-Jin-Cheg-Pa-Da-Bchom-Pa (1), véritablement Sang-Gyas (2) accompli, conservant les qualités d'un Dieu, et demeurant exempt de nos faiblesses, ne pourrait remplir complétement toutes les conditions qui nous sont imposées; les êtres seraient donc dans le découragement à cause de sa venue. »

« Ces hommes obscurcis, qui en sont venus au vol de la doctrine, ne se diront pas : « Celui-ci ne peut être compris par l'esprit, sa mesure ne peut être saisie par nous. »

« En ce temps-là, Kun-Gâ-Vo, ces hommes ne croiront pas aux miracles de Sang-Gyas, à bien plus forte raison aux miracles de Chang-Tchub-Sem-Pa-Dé-Jin-Cheg-Pa.

« Kun-Gâ-Vo, ces hommes obscurcis se joueront dans des stances de perfections acquises et dignes du respect; livrés à l'impureté, foulant aux pieds ce qui est vénérable, voyez-les, ces hommes de basse condition, rejetant la doctrine de Sang-Gyas et s'abandonnant ouvertement et sans réserve aux imaginations sans nombre qu'enfante le vice. »

Fin de la cinquième partie du saint livre nommé Gya-Tcher-Rol-Pa, de la grande translation.

(1) S. *Bhagavan-Tathâgata-Arhan*.
(2) *Buddha*.

FIN.

NOTES.

Les bornes que je me suis prescrites ne me permettent pas de donner ici tout ce qui a rapport à la généalogie de Çakya-Muni. On trouvera tous ces détails dans le Foe-Koué-Ki, aux notes du chap. XXII, p. 199 et suiv. — On peut aussi consulter l'excellent chapitre que M. Troyer a consacré, à la suite de sa traduction du Râdjatarangini, à des explications sur Buddha et le Buddhisme en général, tome II, p. 399 et suiv. J'extrais seulement, des notes du Foe-Koué-Ki, le passage relatif aux trente-deux signes ou présages de la naissance de Çakya. On verra qu'ils diffèrent en plusieurs points de ceux que rapporte notre texte.

« 1° La terre fut agitée par un grand tremblement. Les monticules et les collines s'aplanirent. 2° Les rues et les chemins se trouvèrent nettoyés d'eux-mêmes, et les endroits « fétides exhalèrent des parfums. 3° Les arbres secs qui étaient sur les limites du royaume « se couvrirent de fleurs et de feuilles. 4° Les jardins donnèrent d'eux-mêmes naissance à « des fleurs rares et à des fruits savoureux. 5° Les terrains sans eau produisirent des lotus « grands comme les roues d'un char. 6° Les trésors cachés dans la terre se montrèrent « spontanément. 7° Les pierres précieuses et les autres raretés de ces trésors laissèrent « briller un éclat extraordinaire. 8° Les vêtements et les garnitures de lit enfermés dans « les coffres en furent tirés et placés en évidence. 9° Les ruisseaux et tous les cours d'eau « acquirent un plus haut degré de limpidité et de transparence. 10° le vent cessa, les « nuages et les brouillards se dissipèrent, le ciel devint pur et serein. 11° Le ciel fit tomber de quatre côtés une rosée odoriférante. 12° La perle divine de la pleine lune fut « suspendue sur la salle du palais. 13° Les cierges du palais ne servirent plus. 14° Le soleil, la lune, les étoiles et les planètes s'arrêtèrent. 15° Des étoiles filantes parurent et « assistèrent à la nativité du prince. 16° Les dieux et Brahma étendirent un dais précieux « au-dessus du palais. 17° Les génies des huit parties du monde vinrent offrir des choses « précieuses. 18° Cent sortes d'aliments célestes et savoureux vinrent se présenter d'eux-mêmes (devant le prince). 19° Dix mille vases précieux se trouvèrent suspendus et remplis d'une douce rosée. 20° Les dieux et les génies amenèrent le char de la rosée avec les « sept choses précieuses. 21° Cinq cents éléphants blancs, qui s'étaient pris d'eux-mêmes « dans les filets, se trouvèrent devant le palais. 22° Cinq cents lions blancs sortirent des « montagnes de neige et se trouvèrent liés à la porte de la ville. 23° Les nymphes du ciel « parurent au-dessus des épaules des musiciennes. 24° Les filles des rois des dragons se « tinrent en cercle autour du palais. 25° Dix mille vierges célestes parurent sur les murailles du palais, tenant à la main des chasse-mouches de queue de paon. 26° Les vierges « célestes, tenant des urnes remplies d'eaux de senteur, se tinrent rangées dans l'espace.

« 27° Les musiciens célestes descendirent et commencèrent ensemble un harmonieux « concert. 28° Les tourments des enfers furent interrompus. 29° Les insectes venimeux se « cachèrent, et les oiseaux de bon augure chantèrent en agitant leurs ailes. 30° La dou- « ceur et la bonté remplacèrent en un instant les sentiments durs et féroces des pêcheurs et « des chasseurs. 31° Toutes les femmes enceintes du royaume donnèrent le jour à des gar- « çons. Les sourds, les aveugles, les muets, les paralytiques, les lépreux et les hommes « affectés de toutes sortes de maladies furent guéris radicalement. 32° Les ermites des bois « se montrèrent, et, la tête inclinée, présentèrent leurs adorations. » (Chin-i-tian, liv. 77, p. 15-17, compar. aussi ces trente-deux présages selon les livres Pali, dans *The sacred and historical books of Ceylon*, publiés par Upham, t. III, p. 46.)

P. 1, l. 7 du texte. *Utpala.* Ce mot est sanscrit. C'est le lotus bleu, *Nymphæa cœrulea'* *Kumuda*, qui est aussi la transcription d'un mot sanscrit, ne se trouve pas dans le dictionnaire de M. Csoma. C'est le lotus blanc (*Nymphæa esculenta*) ou le lotus rouge (*Nymphæa rubra*). Dans notre texte, c'est le dernier, puisque le suivant est désigné par *dkarpo* blanc.

P. 2, l. 9. *Ser-skyai-grong-K'her*; la ville de *Ser-kya*, ou du *sol jaune*; en sanscr. *Kapila* ou *Kapilavastu*. Kapila est aussi le nom d'un ermite qui donna aux fondateurs de Kapila le sol où ils bâtirent leur ville. La ville de *Ser-kya* est la même que l'ancien *Ayodhya*, aujourd'hui *Oude* ou *Aoude*. (V. Foe-Koué-Ki, ch. XXII, n. 2.)

P. 2, l. 10. *Bskor-va-byas-nas.* M. Csoma n'explique pas cette locution, qui est la trad. litt. du sanscr. *pradakchinikritya*, c'est-à-dire *ayant tourné autour* (d'une personne) *en lui présentant le côté droit*, ce qui est une sorte de salut respectueux.

P. 3, l. 8. *Rma-byai-mdongs.* J'ai traduit ces mots par *éventail de queue de paon.* M. Csoma, qui ne donne pas ce sens, explique *rma-byai-syro-mdongs*, par : *spots in a peacock's tail.*

P. 3, l. 13. *Bhringâra*, transcription d'un mot sanscrit. C'est un vase d'or employé spécialement aux cérémonies royales.

P. 4, l. 11. *Skar-ma-rgyal.* Nom de constellation, omis par M. Csoma. C'est le *Puchya-nakchatra* du sanscrit, c'est-à-dire le huitième astérisme lunaire, comprenant trois astres, dont l'un est ♌ le cancer. (Wilson, sanscr. dict.)

P. 7, l. 12. *Lumbini.* C'est le nom du jardin où naquit Çakya-Muni. Ce mot sanscrit n'est pas dans le dict. de M. Wilson. S'il est, comme le dit Klaproth, d'après les Chinois (Foe-Koué-Ki, chap. XXII, note 18), le synonyme de *parâdhimokcha*, il pourrait se composer de la racine sanscr. *lub*, affliger, et de *vi*, joint à *ni*, *enlever complétement*, c'est-à-dire *qui enlève complétement l'affliction.* (?)

P. 10, l. 7. *Gyer-Ka.* Ni M. Csoma ni Schrœter n'expliquent ce mot probablement synonyme de *Gyer-Kha*, que le dernier traduit par *clochette.*

P. 11, l. 11. A propos de ce nombre de 84,000 qui revient à plusieurs reprises, remarquons, en passant, que la tradition porte aussi à 84,000 volumes le corps primitif bien complet des écritures sacrées de la religion buddhique.

P. 12, l. 4. *Bar-ma.* M. Csoma explique : *the middle of any thing*, etc., et ne donne pas le sens de : *personne d'un âge mûr*, qui ressort clairement ici du reste de la phrase.

P. 12, l. 10. *Dri-za.* M. Csoma : *fancied spirit.* Le mot *dri*, odeur, par lequel ce composé commence, ne laisse pas de doute pour rétablir l'équivalent sanscrit *gandharba* (*musicien céleste*), qui commence aussi par le mot *parfum, odeur* (*gandha*).

P. 13, l. 9. *H dres-pa.* Litt. *mélange* (d'arbres, de fleurs, etc.). M. Csoma donne ce mot sans indiquer qu'il est aussi le nom d'un jardin céleste, en sanscr. *miçraka.*

P. 14, l. 14. *Tsa-ñon-po-rma-byai-mgrin-pa*, etc. Cette phrase est embarrassée; cependant en se rappelant que Çiva a le cou taché de vert, et que Çakya-Muni est la septième incarnation de Buddha, on peut, je crois, tirer de ce passage le sens que j'ai adopté. M. Csoma, il est vrai, omet à *ñon*, le sens de *vert*, mais il explique *mgrin-ñon* par: *blue necked, an epithet of Çiva*. Ce mot aurait donc aussi le sens de *bleu*, que l'on confond aisément avec le *vert*, comme le *cœruleus* latin.

P. 15, l. 1. *Katchilindi*. Ce mot sanscrit ne se trouve pas dans le dictionnaire de M. Wilson. Peut-être est-ce le nom d'une ville où se fabriquait le vêtement dont il est question.

P. 16, l. 12. *Mi-mjed*. Selon M. Csoma: *not obnoxious to, not subjected to*. J'ai traduit par *créature*. Le sens que donne M. Csoma amènerait: Brahma, le *maître* de ceux qui ne sont *pas soumis*, ce qui est contradictoire.

P. 18, l. 11. *Rña-ma, chasse-mouche*, c'est un des instruments du culte bouddhique.

P. 20, l. 3. *Bag-tcho-ava*. Omis par M. Csoma, et bien traduit dans Schrœter, par *terreur*.

P. 24, l. 1. *K'hug-rña*. Les deux éditions tibétaines que j'ai sous les yeux écrivent ainsi. M. Csoma, dans son dictionnaire, écrit: *K'hug-sña*.

P. 30, l. 3. *Nom-nur*. M. Csoma omet ce mot. Schrœter explique par *doute*. Mais le mot suivant, *t'he-tchom*, signifie aussi *doute*. Je traduis donc par *désir*, d'autant mieux que *nur* et *snur* signifient *anticiper*.

P. 30, l. 4. *Dgé-sbyong*. D'après M. Csoma: *a priest*, ce qui est insuffisant et n'explique pas la différence du *dge-slong, religieux mendiant* (*S. Bikchu*), au *dgé-sbyong*, qui répond au sanscrit *çramana* (probablement les *sarmanes* des Grecs), et dont on a fait *chamanéen* ou *samanéen*; c'est le *prêtre* ou *religieux* dont l'unique objet est la méditation.

P. 33, l. 4. *T'heg-pa-tchen-po*. *De la grande translation*. Voyez, pour l'explication de ces mots, *la grande* et *la petite translation*, expressions mystiques pour désigner l'action que l'âme individuelle peut et doit exercer sur elle-même, afin de se transporter à une condition supérieure, la note 4 du ch. II de Foe-Koué-Ki.

P. 14, l. 14 du texte, *ñong-po*, lisez: *ñon-po*.

P. 19, l. 10 id., *hdsin-tam*, lisez: *hdsin-nam*.

P. 29, l. 12 id., *bsgams-pa*, lisez: *bsgoms-pa*.

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་ན་མོ༎

Lith Sauvé, rue du Petit Carreau 32

འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་

ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ༎ ༎

༎བལྟམས་པའི་ལེའུ་སྟེ་བདུན་པའོ༎ ༎

འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་
བལྟམས་པའི་ལེའུ་སྟེ་བདུན་པ་།།

༄༅། །དགེ་སློང་དག་དེ་ལྟར་ཟླ་བ་བཅུ་
འདས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཙའ་བའི་དུས་
ལ་བབ་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་སྐྱེད་མོས་
ཚལ་དུ་སྔ་ལྟས་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་བྱུང་ངོ་། །
སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། མེ་ཏོག་ཐམས་
ཅད་ཁ་འབུས་ནས་རྒྱས་པར་མ་གྱུར་པ་དང་།
རྫིང་དག་ན་མེ་ཏོག་ཨུཏྤ་ལ་དང་། པདྨ་དང་།
ཀུ་མུ་ད་དང་། པདྨ་དཀར་པོ་ཡོད་པ་དག
ཀྱང་ཁ་འབུས་ནས་རྒྱས་པར་མ་གྱུར་པ་དང་།
མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུའི་ཤིང་ལྗོན་པ་གསར་

པ་དག་ཀྱང་ས་ལས་འཐོན་ཏེ་ཁ་འབུལ་ནས་རྒྱལ་པར་
མ་གྱུར་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་ཤིང་ལྗོན་པ་བརྒྱད་
སྐྱུང་བ་དང་། གཏེར་ཆེན་པོ་ཉི་ཁྲི་འབུམ་ཏེ་བྱུང་
ནས་གནས་པར་སྣང་བ་དང་། ཁྱིམ་གྱི་ནང་དུ་
ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་སྨྱུ་གུ་འཐོན་པ་དང་། ལྤྱུས་
ཆུའི་དཔལ་གྱི་ཞ་འབྲུ་མར་དེ་ཞིམ་པོས་
སྣགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཟག་པར་གྱུར་པ་དང་།
གངས་ཀྱི་རིའི་ངོགས་ལས་སེང་གེའི་ཕྲུག་གུ་
དག་འོངས་ཏེ། དགའ་བར་རྩེ་ཞིང་སེར་སྐྱའི་
གྲོང་ཁྱེར་དམ་པ་ལ་བསྐོར་བ་བྱས་ནས་སྒོ་
ན་གནས་པར་གྱུར་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གང་ལ་
ཡང་འཚེ་བ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་། གླང་
པོའི་ཕྲུག་གུ་ཐལ་ཀར་ལྔ་བརྒྱ་ཚོགས་ཏེ།
རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་ཁང་པ་ལ་སྣུའི་རྩེ་

མོས་ཞུག་ཅིང་གནས་པར་གྱུར་པ་དང་། ལྷའི་
ཁྲིས་པ་རོལ་པ་སྐྲ་རགས་བཅིངས་པ་དག་ཀྱང་།
རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་
བང་པ་ནས་པང་པ་དག་ཀྲུ་འགྲེ་ལྡོག་པར་སྣང་
བར་གྱུར་པ་དང་། ཀླུའི་བུ་མོ་མཆོད་པ་སྣ་
ཚོགས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ཕྱོགས་པ་དག་ཀྱང་ལུས་
ཕྱེད་ཕྱུང་ཞིང་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱུ་བར་སྣང་
བ་དང་། ལྷའི་བུ་མོ་ཁྲི་ཡང་རྨ་བྱའི་མདོངས་
ལག་ན་ཐོགས་ཤིང་ནམ་མཁའ་ལ་འཁོད་པར་
སྣང་བ་དང་། བུམ་པ་གང་བ་ཁྲི་ཡང་སེར་
སྐྱའི་གནས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ལ་བསྐོར་བ་
བྱེད་པར་སྣང་བ་དང་། ལྷའི་བུ་མོ་ཁྲི་ཡང་
སྤོས་ཀྱུའི་རོལ་བ་བྱིང་ག་ར་ཀླད་ལ་ཐོགས་
ཤིང་འཁོར་པར་སྣང་བ་དང་། ལྷའི་བུ་མོ་

ཁྲི་ཡང་གཙུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན་དང་། བ་དན་
ཐོགས་ཤིང་འཁོར་བར་སྣང་བ་དང་། ལྷའི་བུ་མོ་
བརྒྱ་སྟོང་མང་པོ་དག་ཀྱང་རྒྱུད་དང་། ཛ་དང་།
ཛི་ཛ་དང་། འཁར་ཛ་མགུལ་ནས་དཔྱངས་ཏེ་
སྒྲོར་ཞིང་འཁོར་བར་སྣང་བ་དང་། ཀླུང་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་མི་ལྡང་བར་གནས་པར་གྱུར་པ་དང་།
ཆུ་ཀླུང་དང་ཆུ་ཕྲན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་མགུལ་
ཞིང་མི་འབབ་པར་གྱུར་པ་དང་། ཉི་ཟླ་དང་།
གཞལ་མེད་ཁང་དང་། རྒྱ་སྐར་དང་།
སྐར་མའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་མི་རྒྱ་བར་གྱུར་
པ་དང་། སྐར་མ་རྒྱལ་དང་ཡང་ལྡན་པར་
གྱུར་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་ཁྲིམ་
ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་རྡ་བས་ཡོག་པར་གྱུར་པ་དང་།
མེ་ཡང་མི་འབར་བར་གྱུར་པ་དང་། ཁང་པ་

བརྩེགས་པ་དང་། ཁང་བཟངས་དང་། ཡང་ཐོག་དང་།
རྟ་བབས་དག་ལའང་ནོར་བུ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དག་འཕྱང
བར་གྱུར་པ་དང་། རས་བཙོས་བུའི་མཛོད་དང་། རིན
པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་མཛོད་རྣམས་ཀྱང་སྒོ་ཕྱེ་བར
སྣང་བ་དང་། ཕྱི་རོག་དང་། ཞུག་པ་དང་། ཕྱི་སྐོར
དང་། སྐྱུང་ཀྱི་དང་། ཕའི་སྒྲ་དག་ཀྱང་མེད་པར
གྱུར་པ་དང་། སྒྲ་སྒང་སྙན་པའི་སྒྲ་དག་ཀྱང
འབྱུང་བར་གྱུར་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི
ལས་ཀྱི་མཐའ་འང་རྒྱུན་ཆད་པར་གྱུར་པ་དང་།
སའི་ཕྱོགས་མཐོན་དམན་དུ་འདུག་པ་རྣམས
ཀྱང་མཉམ་པར་གནས་པར་གྱུར་པ་དང་།
ལམ་གྱི་བཞི་མདོ་དང་། སུམ་མདོ་དང་། སྲང
དང་། ཚོང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ཀྱང་ལག་མཐིལ་ལྟར
གཞི་མཉམ་ཞིང་འཇམ་ལ། མེ་ཏོག་སིལ་མས་གང

སྣེ་མཛེར་པར་སྣང་བ། སྦྲུལ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བདེ་བ་དང་ལེགས་པར་བཅའ་བར་གྱུར་པ་དང་།
ཤིང་སླ་ལོའི་ནགས་ཚལ་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤིང་
གྱི་ལོ་མའི་ནང་ནས་ལུས་ཕྱེད་ཕྱུང་སྟེ་འཕྱག་ཚལ་
ཞིང་གནས་པར་སྣང་བ་སྟེ། སྐྱ་ལུས་སུམ་ཅུ་
ཙ་གཉིས་པོ་དེ་དག་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །
དེ་ནས་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ
ཞེར་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་དང་མཐུས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བཙའ་བའི་དུས་ལ་བབ་པར་
ཤེས་ཏེ། ནམ་གྱི་སྔོད་ལ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་
རྒྱང་དུ་འོངས་ནས་མཆོགས་སུ་བཅར་ཏེ་སྨྲས་པ།

བདག་གི་བསམ་པ་གང་ལགས་གསོལ་གྱིས་ལྷ་རི་གསན་ཏུ་གསོལ། །
ཡུང་རིང་རིང་པོ་འདངས་ནས་སྐྱེད་མོས་ཚལ་གྱི་བློ་སྐྱེས་ཏེ॥ ༡ ॥
གལ་ཏེ་ཁྱོད་མི་བསྐྱོན་ཅིང་འདི་སྣང་ཕྱག་དོག་མི་མངའ་ན། །
བདག་གི་རྩེ་བ་སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་མཆི་བར་བགྱི ॥ ༢ ॥

ཆོས་དགོངས་བརྗོད་པ་དཀའ་ཐུབ་སྤྱོད་པས་ཕྱིར་ཀྱང་སྨྲོས་ཕྱིན་གྲང་།།
བདག་ཀྱང་སེམས་ཅན་དག་པ་བསྐྱེལ་ནས་ཡུན་ནི་རིང་ལགས་ན།། ༣ །།
སླ་ཡིའི་ཤིང་རྫོན་སྡོང་པོ་མཆོག་ཀྱང་མི་རྟག་ཁ་འབུས་ཏེ།།
སྐྱེད་མོས་ཚལ་གྱི་དོག་སར་དེ་ནི་མཆི་བའི་རིགས་སོ་ལྟ།། ༤ །།
སོས་ཀའི་དུས་མཆོག་བྱུང་མེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་ལགས་ཏེ།།
ནགས་ཀྱི་ཁུ་བྱུག་དང་ནི་ཙ་ཏྲ་ས་ར་རབ་ལྡན་པ་འཕྱེན།། ༥ །།
གཙོད་ཞིང་མཛེས་ལ་ལྡ་ཚོགས་མི་རྟག་རྒྱལ་གྱི་དད་ཀྱང་ལྡང་།།
ད་ནི་མཆིན་མ་ཕོགས་ལེགས་པར་བཀའ་ལུང་སྐྱ་ལ་དུ་གསོལ།། ༦ །།
རྒྱལ་པོའི་དབང་པོས་ལྷ་མོ་ལས་ནི་དེ་སྐད་ཚིག་ཐོས་ནས།།
དགའ་ཞིང་རབ་ཏུ་མགུ་བའི་སེམས་ཀྱིས་འཁོར་ལ་སྨྲས་པ་ནི།། ༧ །།
བཙུན་པ་བཙུན་ཆེན་མགྲོགས་པའི་ཞུགས་ལྡན་དག་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་གྱིས།།
ཡིད་ཏཏ་ཕུན་ཚུམ་ཚོགས་ལྡན་ལུམ་བི་ནི་ཚལ་བརྒྱན་པར་གྱིས།། ༨ །།
རི་སྤྱིའི་མདོག་ལྡན་སྤྱིན་གྱི་ཁ་དོག་མཚུན་པར་གྱུར་པ་ཡི།།
གླང་པོ་སྡོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་སྟོང་ཅིག་མྱུར་དུ་བསྡད་ད་ར་གྱིས།། ༩ །།
གླང་པོའི་དབང་པོ་མཆིབ་དྲུག་ལྡན་རྡིལ་མཛེས་གློ་ལས་བརྒྱུས།།
གསེར་དང་ནོར་བུས་རྣམ་པར་སྤྲས་ཤིང་གསེར་གྱི་དྲ་བས་སྤྲེ།། ༡༠ །།
རྒྱལ་པོའི་བཙེབས་པ་རླུང་ལྡར་མགྲོགས་པའི་ཞུགས་དང་ལྡན་པ་བསྟེ།།
དངུལ་དང་ཁ་བའི་མདོག་འདྲ་རྟ་ཇོག་ལྗང་ལོ་བཟང་མཁྲིར་བའི།། ༡༡ །།

རྟ་མཆོག་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་བརྒྱངས་པ་སྤུར་དུ་སྟོང་གྱིས་ཏེ།།
གསེར་གྱི་རྡེལ་བུ་གཡར་ཀའི་རྡ་བ་གློ་ནས་འཕྱང་བ་གྱིས།།༡༢།།
སྐྲས་བུ་རྟུལ་ཕོད་གསུལ་ལ་ལམོས་ཤིང་འཐབ་འཇོར་དཔའ་བོ་དག།
མདའ་གཞུ་རལ་གྲི་མདུང་ཐུང་ཞགས་པ་མཚོན་ཆ་རྣོན་ཐོགས་པ།།༡༣།།
སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་བརྒྱངས་པ་སྤུར་དུ་ཚོས་ཏེ་བཀྲམས་གྱིས་ལ།།
སྒྲ་འཕྲུལ་འཁོར་དང་བཅས་པ་བག་ཡོད་པར་ནི་བསྲུང་བར་གྱིས།།༡༤།།
ལྕམ་པོ་ནི་རེར་གསེར་དང་ནོར་བུའི་རྒྱན་ཁྲིམ་བརྒྱན་པར་གྱིས།།
དགོས་དམར་རྣམ་པ་མང་པོས་ཤིང་རྣམས་ཐམས་ཅད་བརྒྱན་པར་གྱིས།།༡༥།།
ལྷ་ཡི་དགའ་ཚལ་བཞིན་དུ་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཆལ་པར་ཁྲིམ།།
དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་བཀྲམས་ཟིན་སྤུར་དུ་ང་ལ་སྦྲུན་པར་གྱིས།།༡༦།།
འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་སྐད་ཚིག་ཐོས་སྐད་ཅིག་དུ།།
བཤོན་པ་ཀུན་བཀྲམས་དེ་བཞིན་ལྕམ་པོ་ནི་ཁང་བརྒྱན་བྱས་ཏེ།།༡༧།།
རྒྱལ་བུར་རྒྱལ་བུར་སྣ་ཚེ་རིང་སྐྱོངས་རྒྱལ་པོ་གཤེགས་སུ་གསོལ།།
ཇི་སྐད་བཀའ་སྩལ་དེ་བཞིན་ཀུན་གྱིས་དུས་བབ་ལྟ་གཟིགས་ཤིག།།༡༨།།
མི་ཁོ་བདག་པོ་དམ་པ་དེ་ཁང་དགའ་བཞི་སེམས་ཀྱུར་ནས།
ཁྲིམ་གྱི་དམ་པར་ཞུགས་ཏེ་བུད་མེད་རྣམས་ལ་འདི་སྐད་
སྨྲས།།༡༩།།

གང་ཞིག་ང་ལ་སྙིང་ཉེ་ང་ལ་དགའ་བར་འདོད་པ་དག །།
ང་ཡི་བཀའ་བཞིན་གྱིས་ཏེ་བདག་གི་ལུས་ཀུན་བརྒྱན་པར་གྱིས།།༢༠།།
སྤོས་མཆོག་ངང་གི་དྲི་ཞིམ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་ལྡན་པའི་གོས།།
འཇམ་ཞིང་ཡིད་འོང་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བགོ་བར་གྱིས།།༢༡།།
བྲང་ན་འཕྱང་བའི་མུ་ཏིག་སེ་མོ་དོ་ཡིས་བརྒྱན་པར་གྱིས།།
རྒྱན་གྱི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་དེ་རིང་ཀུན་གྱིས་བལྟུན་པར་གྱིས།།༢༢།།
ཁར་ཛ་རྒྱུད་གཅིག་གླིང་བུ་པི་ཝང་རྫ་ཛ་དུམ་དུམ་ལེན།།
སིལ་སྙན་ཡིད་དུ་འོང་བ་བརྒྱ་སྟོང་དག་ཀྱང་བཤམས་པར་གྱིས།།༢༣།།
སྒྲ་སྙན་ཐོས་ནས་ལྷ་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་།།
ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དགའ་བར་གྱུར་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་གྱིས།།༢༤།།
ཤིང་རྟའི་མཆོག་འདིར་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་གཅིག་པུ་འདུག་པར་གྱིས།།
བུད་མེད་སྐྱེས་པ་གཞན་དག་སུ་ཡང་ཤིང་རྟ་དེར་མ་འཛེག།༢༥།།
ན་ཆུང་སྣ་ཚོགས་མོ་ཙན་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་རྟ་དེ་དྲོངས་ཏེ།།
གང་དུའང་ཡིད་དུ་མི་འོང་མི་མཐུན་སྒྲ་རྣམས་མི་གྲག་གྱིས།།༢༦།།
ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཁྱིམ་ནས་བྱུང་སྟེ་སྒོ་དྲུང་ཕྱིན་པའི་ཚེ།།
རྟ་དང་གླང་པོ་ཤིང་རྟ་རྐང་ཐང་དཔལ་དར་སྣ་ཚོགས་དཔྱང་།།༢༧།།
རྒྱལ་པོའི་སྒོ་དྲུང་ལྷགས་ཚེ་སྒྲ་ཆེན་མང་པོ་གྲག་པར་གྱུར།།
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཁྲུགས་པའི་སྒྲ་ལྟར་དེ་དག་ཕོངས་སུ་གྲགས།།༢༨།།

དེ་ཚེ་བཀྲ་ཤིས་དོན་དུ་དྲིལ་བུ་བརྒྱ་སྟོང་དཀྲོལ་བ་བྱས།།
ཤིང་རྟ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོས་སྣ་ཚོགས་བརྒྱན་པ་ལ།།༢༩།།
ལྷ་རྣམས་སྟོང་གིས་ལྷ་ཡི་ཁྲི་ཡང་ལེགས་པར་བཤམས་པ་བྱས།།
རིན་ཆེན་ཤིང་ལྗོན་མེ་ཏོག་ལོ་མ་ལྡན་གཞི་ལྡན་པར་བྱས།།༣༠།།
རྨ་བྱ་ཁྲུང་ཁྲུང་ངང་པ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྒྲ་ཡང་འབྱིན།།
གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་བ་དན་ཆེ་ཕྲ་ཀུན་ནས་འཁོར་བར་བསྐྲད།།༣༡།།
ལྷ་ཡི་གོས་དང་དྲིལ་བུ་གཡེར་ཁའི་དྲ་བ་མཆོག་གིས་བཀབ།།
ལྷ་ཡི་བུ་མོ་ནམ་མཁའ་ལས་ནི་ཤིང་རྟ་དེ་ལ་ལྟ།།༣༢།།
ལྷ་ཡི་སྒྲ་དབྱངས་སྙན་པ་སྒྲོག་ཅིང་བསྟོད་པའི་ཚིག་བརྗོད་དེ།།
གང་ཚེ་ལྷ་མོ་སྒྲ་འཕྲུལ་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་འདུག་གྱུར་པ།།༣༣།།
དེ་ཚེ་སྟོང་གསུམ་ས་འདི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་རབ་ཏུ་གཡོས།།
ལྷ་རྣམས་གོས་ཀྱི་གཡབ་མོ་འཕྱིན་ཅིང་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་འཐོར།།༣༤།།
དེ་རིང་ལུམ་བི་ནི་འདིར་འགྲོ་བའི་དམ་པ་བལྟམས་གྱུར་ཏེ།།
འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་བཞི་ནི་ཤིང་རྟའི་མཆོག་དེ་འདྲེན་པར་བྱེད།།༣༥།།
ལུམ་བྷུ་ཛ་གསུམ་བདག་པོ་དབང་པོ་འང་ལམ་ཀྱི་ཕྱི་ངོར་བྱེད།།
ཚངས་པ་སྐྱེ་བོ་མི་བཟུན་སེལ་ཅིང་སྔོན་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར།།༣༦།།
ལྷ་རྣམས་བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཡང་ཐལ་མོ་སྦྱར་བས་ཕྱག་འཚལ་
འདུད།།

རྒྱལ་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་བཀོར་པ་དེ་ལ་ལྟ།།༣༥།།
དེ་ནི་འདི་སྙམ་འདི་ནི་ལྷ་ཡི་ལྷ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་བྱེད།།
གང་ལ་སྐྱོང་བ་བཞི་དང་ཚངས་པའི་དབང་པོར་བཅས་པའི་ལྷ།།༣༦།།
མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་བྱེད་པ་འདི་ནི་ངེས་པར་སངས་རྒྱས་འགྱུར།།
སྲིད་པ་གསུམ་ན་ལྷ་ཀླུ་བརྒྱ་བྱིན་ཚངས་པ་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་།།༣༧།།
གང་ཡང་མཆོད་པ་འདི་ལ་ངལ་བཟོད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་མེད་དེ།།
ཡང་ན་མགོ་འགས་ཡང་ན་དེ་དག་གཡོག་དང་བྲལ་བར་འགྱུར།།༨
འདི་ནི་ལྷ་ཡི་དམ་པ་ཡིན་པས་མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་བཟོད།།

དགེ་སློང་དག་དེ་ནས་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་
རྟའི་ཤིང་རྟ་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ བརྒྱན
པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གིས་ནི་ཀུན་ནས་བསྐོར།
གླང་པོ་ཆེའི་ཤིང་རྟ་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
བརྒྱན་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དང་རྐང་ཐང་
དཔའ་ཞིང་རྩལ་ཕོད་པ་ཡན་ལག་དམ་པ་
དང་ལྡན་པ། གོ་ཆ་ལེགས་པར་བགོས་པར་
གྱ་བའི་གོ་གྱོན་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གིས་ནི་

ཡོངས་སུ་བསྲུངས། །ལྷ་ཀླུའི་བུ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།
ཁྲིས་ནི་མདུན་དུ་བདར། །རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་
ཕུ་རྒྱུའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལྷ་ཀླུའི་རྒྱན་པ་དང་།
གཞོན་པ་དང་། བར་མ་བཞི་ཁྲིས་ནི་ཡོངས་སུ་
བསྲུངས། །རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་སྐྱེས་བུ་དང་
རོལ་མོའི་དབྱངས་སྒྲ་བྱེད། །ཁར་བའི་སིལ་ཁྲོལ་
དང་། ཕེག་རྡོབ། །སིལ་སྙན་དང་། །གླུ་དབྱངས་ལེན་
པ་བརྒྱ་ཁྲིས་ནི་ཀུན་ནས་བསྐོར། །ལྷའི་བུ་མོ་
བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དང་། །ཀླུའི་བུ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་
བཞི་སྟོང་དང་། །དྲི་ཟའི་བུ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་
སྟོང་དང་། །མིའམ་ཅིའི་བུ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་
སྟོང་དང་། །ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་བུ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་
སྟོང་བཀོད་པའི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ
ཕྲག་གླུ་དང་རོལ་མོའི་དབྱངས་སྒྲ་སྣ་ཚོགས་

ཀྱིས་བསྟུགས་པ་རྫོང་པ་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་འགྲོའོ།།
ལུམ་བི་ནི་འི་ནགས་ཚལ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྱོས་ཆུའི་
ཆག་ཆག་གིས་བཏབ་ཅིང་།ལྷའི་མེ་ཏོག་གིས་གཏོར་བར་
གྱུར་ཏོ། །ནགས་ཚལ་དམ་པ་དེའི་ནང་ན་ཤིང་
ལྗོན་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
དུས་ལ་མ་བབ་པར་ལོ་མ་དང་།མེ་ཏོག་དང་།
འབྲས་བུ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཏོ། །ནགས་ཚལ་དེ་ནི
ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བརྒྱན་པར་གྱུར
ཏེ།འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན།འདྲེས་པའི་ཚལ་ལྷ་རྣམས
ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ་བཞིན་ནོ། །
དེ་ནས་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ལུམ་བི་ནི་འི་ནགས་ཚལ་
དུ་ཕྱིན་ནས་ཤིང་ཏྲ་དམ་པ་དེ་ལ་བབས་ཏེ།
མི་དང་ལྷའི་བུ་མོ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར
ཅིང་།ཤིང་ལྗོན་ནས་ནི་ཤིང་ལྗོན་དག་ཏུ་འགྲོ།ནགས་

ཚལ་ནས་ནི་ནགས་ཚལ་དག་ཏུ་འཆག །ལྡོན་པ་
ནས་ནི་ལྡིང་པ་དག་ལ་ལྟ་ཞིང་། དེ་རིམ་གྱིས་ཤིང་
རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་ཕྱུལ་དུ་ཕྱུ་བ།
ཡལ་ག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འཕྱེས་པ། ལོ་མ་དང་།
ཏོག་པ་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པ། མི་དང་ལྷའི་མེ་ཏོག
སྣ་ཚོགས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ། སྤྱོས་མཆོག་དང་ཕྱུལ་
དུ་ཕྱུ་བའི་དྲིའི་ངད་དང་ལྡན་པའི་གོས་ཁ་ཏོག་སྣ་
ཚོགས་དཔྱངས་པ། ནོར་བུ་དང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་
ལྷ་བུའི་འོད་རྣམ་པ་དད་པ་འབར་བ། རྩ་བ་དང་།
སྡོང་པ་དང་། ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་རྣམས་རིན་པོ་
ཆེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ། ཡལ་ག
རེང་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འཕྲེས་པ། ལྷག་པ་ཞེས་
ཏུ་བ་གའི་ཕྱོགས། ལག་མཐིལ་ལྟར་མཉམ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་
[illegible]ངས་པ། རྩ་སྔོན་པོ་རྨ་བྱའི་མགྲིན་པ་ལྟ་བུ

སྐྱེས་པ་ཀཱ་ཙི་ལི་ནྡིའི་གོས་ལྟར་རེག་ན་བདེ་བའི་ས
ལ་འཇུག་པ་སྟོན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱིས་བསྟན
པ། ལྷའི་གླུ་དབྱངས་བླངས་པ། གནས་གཙང་མའི་
ལྷ་བ་ཟང་ཞིང་དྲིམ་མེད་ལ་རྣམ་པར་དག་པ་རབ
ཏུ་ཞི་བའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོར་ཚོགས
དང་། ཅོད་པན་མཐོན་པར་བཏུད་པའི་སྤྱི་བོས་མཐོན
པར་ཕྱག་བྱ་བའི་ཞིང་ལྡན་པ་སླག་ཁ་དོའི་རྡུང་དུ
ཕྱིན་ཏོ། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཞི་བརྗིད
དང་མཐུས། ཞིང་སླག་ཁ་དེས་མཐོན་པར་བཏུད་དེ
ཕྱག་བྱས་སོ། །དེ་ནས་ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ནམ
མཁའི་དཀྱིལ་དུ་སྣང་བའི་གློག་གིས་ཕྲེང་བ་ལྟ
བུའི་ལག་པ་གཡས་པ་བརྐྱང་ནས། སླག་ཁའི
ཡལ་ག་ལས་བཟུང་སྟེ། ཚུལ་དུ་ཞིས་པར་ནམ
མཁའི་དཀྱིལ་དུ་བལྟས་ནས། བྱ་སྐྱུང་ཁྱེད་ཅིང་

འདུག་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་དེའི་ཚེ་འཛོང་པ་ན
སྐྱོང་པའི་ལྷའི་ནང་ནས་ལྷའི་བུ་མོ་དྲུག་ཅུ་ལྷགས་ཏེ།
ལྷ་མོ་སྒྱུ་འཕྲུལ་ལ་རིམ་གྲོ་དང་། བཀུར་སྟི་བྱེད་པར
གྱུར་ཏོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མའི་རུམ་ན་
འདུག་པའི་ཚེ། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་
འཕྲུལ་དང་ལྡན་པར་གནས་སོ། །དེ་ཟླ་བ་བཅུ་
ཚང་ནས་མའི་གློ་གཡས་པ་ནས་དྲན་ཞིང་ཤེས་
བཞིན་དུ་མངལ་གྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པར་བྱུང་སྟེ།
གཞན་ལྟར་མ་ཡིན་ཞིང་གཞན་དག་ལ་མངལ་གྱི་
དྲི་མ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་གྱུར་ཏོ།
།དགེ་སློང་དག་དེའི་ཚེ་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་
བྱིན་དང་། མི་མཇེད་ཀྱི་བདག་པོ་ཚངས་པ་
གཉིས་མདུན་ན་འཁོད་དེ། །དེ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་
གྲོ་རྣམ་པ་ཆེན་པོས་ལྷའི་གོས་ཀཱ་ཤི་པའི་སྣབ་མོས་

ལུས་དང་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཟན་ཞིང་ཞེས་
བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྲངས་སོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁང་པ་བརྩེགས་པ་གང་
གི་ནང་ན་འདུག་ཅིང་། མའི་རུམ་ན་གནས་གནས་
པ་དེ་ཡང་མི་མཛེད་ཀྱི་བདག་པོ་ཚངས་པ་དང་།
ཚངས་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས། ཚངས་པའི་འཇིག
རྟེན་ཏུ་ཕྱིན་ཏུ་བརེག་སྟེ། མཆོད་རྟེན་དུ་བྱ་བ་དང་།
མཆོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁྱེར་རོ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དེ་ཉི་མིར་གྱུར་པ་གང་གིས་
ཀྱང་མ་བྲངས་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དེ་ནི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བྲངས་སོ། །དེ་ནས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཙས་མ་ཐག་ཏུ་ས་ལ་
འབབ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ས་ལ་
བབས་པར་གྱུར་མ་ཐག་ཏུ། པདྨ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་

ས་འདི་ཡང་བརྟོལ་ཏེ་འབྱུང་ངོ་། །གླུའི་རྒྱལ་པོ་
དགའ་བོ་དང་ཉེ་དགའ་བོ་གཉིས་ཀྱང་ནམ་མཁའི་
དཀྱིལ་ན་ལུས་ཕྱེད་ཕྱུང་སྟེ་འཁོར་ནས། བསིལ་
བ་དང་། རྡོ་བའི་ཆུའི་རྒྱུན་གཉིས་མངོན་པར་
སྤྲུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་བཀྲུས་སོ།།
བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཚངས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་
བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་ལྷའི་བུ་བརྒྱ་སྟོང་མང་
པོ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཙས་མ་ཐག་ཏུ་
སྤོས་ཆུ་སྣ་ཚོགས་དང་། མེ་ཏོག་སིལ་མས་ལུས་
ཁྲུ་ཞིང་མངོན་པར་འཐོར་རོ།། བར་སྣང་ལས་
ཀྱང་རྔུལ་ཡབ་ཀྱི་ཆ་མ་གཉིས་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་
གདུགས་ཕྱུང་བར་གྱུར་ཏོ།། །དེ་པདྨ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་
འདུག་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་རྣམ་པར་ལྟ་སྟ། སེང་གེའི་
ལྟ་སྟངས་དང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་

རྣམ་པར་སྣང་ངོ། ། དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས
སྔོན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས
བྱུང་བ་ལྟའི་མིག་ཐོགས་པ་མེད་པས་སྟོང་གསུམ
གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས
ཅད་གྲོང་ཁྱེར་དང་། གྲོང་རྡལ་དང་། ཡུལ་འཁོར
དང་། ཕོ་བྲང་འཁོར་དང་། ལྗོངས་སུ་བཅས།
མི་དང་ལྷར་བཅས་པ་རྣམས་མཐོང་བར་གྱུར་ཏོ།།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའང་
རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཤེས་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་
ཚུལ་ཁྲིམས་སམ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ། ཤེས
རབ་བམ། དགེ་བའི་སྤྱོད་པས་བདག་དང་འདྲ
བ་དེ་ལྟ་བུ་གང་ལ་ལ་ཞིག་ཡོད་དམ་ཞེས་རྣམ
པར་སྣང་ངོ། ། དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས
སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས

55028

ན། བདག་དང་མཚུངས་པའི་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མ་མཐོང་
ནས། དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེང་གེའི་ལྟར་
འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་བག་ཚབ་མེད་དེ། ཉམ་པ་དང་། བག་
འཁུམས་པ་མེད་པས་ལེགས་པར་བསམས་པ་དྲན་པར་
བྱས་ཏེ། བསམས་བརྟགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། སུས་ཀྱང་བརྟན་པ་མེད་
པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བར་བྱེའོ་ཞེས། ཤར་ཕྱོགས་ལོགས་སུ་
གོམ་པ་བདུན་བོར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གང་དང་གང་དུ་གོམ་པ་བོར་བ་རེ་དང་དེ་དག་ཏུ་
པདྨ་དག་ཀྱང་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཏོ། །ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་
སྦྱིན་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བར་བྱེའོ་ཞེས་ལྷོ་ཕྱོགས་
ལོགས་སུ་གོམ་པ་བདུན་བོར་རོ། །ནུབ་ཕྱོགས་ལོགས་
སུ་གོམ་པ་བདུན་བོར་ནས་གོམ་པ་བདུན་པ་ལ་གནས་ཏེ།

ང་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའོ། །འདི་ནི་ངའི་སྐྱེ་
བ་ཐ་མ་སྟེ། །སྐྱེ་བ་དང་། རྒ་བ་དང་། ན་བ་དང་། འཆི་བ་
མཐར་དབྱུང་ངོ་ཞེས་སེང་གེ་ལྟར་ཆེམ་པར་གྱུར་པའི་
སྒྲ་སྒྲགས་སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་བླ་ན་
མེད་པར་བྱའོ་ཞེས། བྱང་ཕྱོགས་ལོགས་སུ་གོམ་པ་བདུན་
བོར་རོ། །བདུད་དང་བདུད་ཀྱི་སྡེ་ནི་གཞོམ་པར་བྱའོ། །
སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་
དམྱལ་བའི་མེ་བསད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཆར་སྤྲིན་
ཆེན་པོའི་ཆར་ཕབ་སྟེ། །དེ་དག་བདེ་བས་ཚིམ་པར་བྱའོ་
ཞེས་འོག་གིས་ཕྱོགས་ལོགས་སུ་གོམ་པ་བདུན་བོར་རོ། །
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱེན་དུ་བལྟ་བར་འགྱུར་བར་བྱའོ་
ཞེས་སྟེང་གི་ཕྱོགས་ལོགས་སུ་གོམ་པ་བདུན་བོར་ནས་སྟེང་
དུ་ལྟའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚིག་དེ་བརྗོད་པ་མ་ཐག་ཏུ།
དེ་ནས་དེའི་ཚེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་

སྣྲས་མངོན་པར་གོ་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་
བའི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ། །གང་
གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱོད་པ་ཐམ་པ་
བཅའ་བར་གྱུར་པ་དང་། གང་གི་ཚེ་བླ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ།
རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག
འབྱུང་ངོ། །དགེ་སློང་དག་དེའི་ཚེ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་རབ་ཏུ་དགའ་ཞིང་སྤྲ་གཡོས་
པར་གྱུར་ཏོ། །འཇིག་རྟེན་ཐལ་གཡོ་བ་ཆེར
པོ་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་ཤིང་སྤྲ་གཡོ་བར་འགྱུར
བ་ཡང་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །མི་དང་ལྷའི་
སེལ་སྣང་དང་། རོལ་མོ་ཧི་དབྱངས་སྙན་

བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་བླངས་པར་སྒྲ་འགྲིར
པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཚེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན
པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ། དུས་
དང་དུས་འཚམས་སོ་སོའི་ཞིང་ཐམས་ཅད
ཀྱང་མེ་ཏོག་རྒྱས་ཤིང་འབྲས་བུ་ཆགས་པ
དང་། རྣམ་པར་དག་པར་གྱུར་ཏོ། །ནམ་མཁའི་
དཀྱིལ་ནས་ཀྱང་སྤྲིན་གྱི་སྒྲ་གྲགས་ཏེ། སྤྲིན་
མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལས་ཀྱང་དལ་ཀྱུང་ལ་བུས་
ཕྲ་བ་ཕྲ་བའི་ཆར་རྩེ་ཤུལ་བའི་ཁ་ཏོག་དང་ལྡན་
པའི་མེ་ཏོག་དང་། གོས་དང་། རྒྱན་དང་། སྤོས་ཀྱི་
ཕྱེ་མ་དང་འདྲེས་པ་བབ་པར་གྱུར་ཏོ། །རླུང་
རེག་ན་མཆོག་ཏུ་བདེ་བ་འཇམ་པ། དྲི་ཞིམ་པོ་
དག་ཀྱང་ལྡང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཕྱོགས་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་མུན་པ་དང་། རྡུལ་དང་། དུ་བ་དང་།

ཕྱུག་རྣ་མེད་ཅིང་རབ་ཏུ་དང་བས་རྣམ་པར་མཛེས་
པར་འགྱུར་རོ། །སྟོང་གི་བར་སྣང་ལས་ཀྱང་ཚངས་པའི་
སྒྲ་ཆེན་པོ་མི་སྣང་ཞིང་ཟབ་པ་གྲག་པར་འགྱུར་རོ།།
ཉི་ཟླ་དང་། བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཚངས་པ་དང་། འཇིག་
རྟེན་སྐྱོང་བའི་འོད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་མནན་
ཏེ། འོད་ཁ་དོག་བརྒྱ་སྟོང་དང་ལྡན་པ། རེག་ན་
མཆོག་ཏུ་བདེ་བ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་
དང་སེམས་ལ་བདེ་བ་སྐྱེད་པ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་གང་བར་
འགྱུར་རོ།། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅོས་མ་
ཐག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་བས་
ཤིན་ཏུ་ཚིམ་པར་འགྱུར་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང་།
ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་དང་། སྡིགས་པ་དང་།

མི་དགའ་བ་དང་། ཞུམ་པ་དང་། འཇིགས་པ་དང་།
ཆགས་པ་དང་། ཕྲག་དོག་དང་། སེར་སྣ་ཐམས་ཅད
དང་བྲལ་ཞིང་མི་དགེ་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱོངས
པར་གྱུར་ཏོ། །སེམས་ཅན་ནད་པ་རྣམས་ཀྱི
ནད་ཀྱང་ཞི་བར་གྱུར་ཏོ། །བཀྲེས་ཤིང་སྐོམ་པའི
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་བཀྲེས་པ་དང་སྐོམ་པ
མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཆང་གིས་ར་རོ་ཞིང་མྱོས
པ་རྣམས་ཀྱང་མྱོས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །
སྨྱོས་པ་རྣམས་ཀྱང་དྲན་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །
མིག་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མིག་ཐོབ་པར
གྱུར་ཏོ། །རྣ་བ་འོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲ
ཐོས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཉམས
པ་རྣམས་ཀྱང་དབང་པོ་ཉམས་པ་མེད་པར
གྱུར་ཏོ། །དབུལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ནོར་ཐོབ

པར་གྱུར་ཏོ། །བཙོན་ར་ན་འཁོར་བ་རྣམས་ཀྱང་
བཙོན་ར་ནས་ཐར་བར་གྱུར་ཏོ། །མནར་མེད་པ
ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པའི་སེམས
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་བྱ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ
ཐམས་ཅད་དེའི་ཚེ་རྒྱུན་ཆད་པར་གྱུར་ཏོ། །
དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ལ་གཅིག
ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཞི་བར་
གྱུར་ཏོ། །གཤིན་རྗེའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སེམས་ཅན
རྣམས་བཀྲེས་པ་དང་། སྐོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་
སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཞི་བར་གྱུར་ཏོ། །གང་གི་ཚེ
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག
བརྒྱ་སྟོང་གྲངས་མེད་པར་སྤྱད་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱད་པ།
བརྩོན་འགྲུས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། མཐུ་ཆེན་པོ
དང་ལྡན་པ། བཙས་མ་ཐག་ཏུ་གོམ་པ་བདུན་

འདོར་བའི་ཚེ། ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པས། དེའི་ཚེ་ཕྱོགས་
བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་བཞུགས་པའི་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལའི་
ཕྱོགས་ནི་དེའི་ཚེ་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི
ཕྱིར། རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པར
མཛད་དེ། དགེ་སློང་དག་དེ་ཙམ་དུ་སྟོབས་ཀྱི
ཤུགས་དྲག་པོ་དང་ལྡན་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས
དཔའ་བཙལ་མ་ཐག་ཏུ་འདོར་བར་འགྱུར་རོ།།
འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེའི་ཚེ་
སྣང་བ་ཆེན་པོས་རྒྱས་པར་གང་བར་འགྱུར་རོ།།
དེའི་ཚེ་གྲུའི་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཡང་བྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།
གར་གྱི་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཡང་བྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།
དེའི་ཚེ་མེ་ཏོག་དང་། ཕྱེ་མ་དང་། སྤོས་དང་།
ཕྲེང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱན་དང་། གོས་ཀྱི

སྨིན་རབ་ཏུ་མེད་པ་དག་ཀྱང་ཆར་དུ་མངོན་པར
བབ་པར་གྱུར་ཏོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང
གང་བའི་མཆོག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། མདོར
ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད
ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ
བྱུང་བའི་ཚེ། བྱ་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བྱུང་བར
གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ
བོ་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ། བླ་གོས་ཕྲག་པ་གཅིག་ཏུ
གཟར་ནས། པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ངས་ལ
བཙུགས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་དེར་ཕྱོགས
སུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་བཏུད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས
ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད
ལས་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས

རཔའ་ཉིད་ཀྱང་རྒྱད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པར
གྱུར་ན། ང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི
བྱང་ཆུབ་བརྙེན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ
སློས་ཀྱང་ཅི་འཚལ་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལྟར
བདག་ནི་ལན་བཞི་འམ། ལན་ལྔ་ར་ཡང་། ལན་བཅུར
ཡང་། ལན་ལྔ་བཅུའི་བར་དུ་ཡང་། ལན་བརྒྱའི་བར་དུ
ཡང་། ལན་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མའི་བར་དུ་ཡང་། སངས་
རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །
དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཀུན་དགའ་བོ་མ་འོངས་པའི་
དུས་ན། དགེ་སློང་ལ་ལ་ལུས་མ་བསྒོམས་པ།
སེམས་པ་མ་སྒོམས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་
བསྒོམས་པ། ཤེས་རབ་མ་བསྒོམས་པ།

ཁྲེས་པ་མི་མཁས་པ་ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན། ཁོང་པ།
ཁེངས་པ། མ་བསྒྲུབས་པ། སེམས་གཡེངས་པ།
ཉམ་ཐུར་གྱིས་འཁོར་པ། ཞེ་ཁྲོམ་མང་བ། དད་པ
མེད་པ། དགེ་སྦྱོང་གི་དྲི་མར་གྱུར་པ། དགེ་སྦྱོང་གི
ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བ་དག་འབྱུང་སྟེ། དེ་དག་ནི་བྱང
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འགྲོ་བ་ཡོངས་སུ་དག
པ་འདི་ལྟ་བུ་ཐོས་ནས། ཡིད་མི་ཆེས་ཤིང་དེ་དག
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་ནས། གཅིག་ལ་གཅིག་འདི
སྐད་དུ། ཀྱེ་ཁྱེད་ཅག་འདི་ལྟ་བུའི་མི་རིགས་པ
ལ་ལྟོས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མའི་རྣམ་ན
འདུག་པ། བཙོག་པའི་ཁྲི་ཤུགས་དང་འདྲེས་པ
ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་ལོངས་སྤྱོད་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་དང།
དེ་འབྱུང་བའི་ཚེ་མའི་གྲི་གཡས་པ་ནས་མངལ
ཀྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པར་བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རིགས

པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བར་འགྱུར་ཏེ། །སྐྱེས་བུ
གླེན་པ་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་ལེགས་པར་བྱས་པའི་ལས
དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཏེ་ལུས་མི་གཙང་བའི་ཁྱུ་བའི་ནང
དུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་ཤེས་སོ། །དགེ་སློང་དག
སེམས་ཅན་དམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་གི་མདུན་དུ་འགྲོ་བ
དང་། མདུན་ན་གནས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་བཟང་བ
ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི
སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་མིའི་འཇིག་རྟེན
དུ་སྐྱེ་སྟེ། ལྷར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་ལོ་མི
བསྐོར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀུན་དགའ་བོ་སེམས་ཅན
རྣམས་ཞུམ་པར་འགྱུར་ཅིང་། བཅོམ་ལྡན་འདས
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་ནི་ལྷར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱིས།
བདག་ཅག་ནི་མི་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ན། བདག་ཅག

གིས་གནས་དེ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པར་
མི་ནུས་སོ་ཞེས་ཞུས་པར་གྱུར་དུ་འོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྐྱེས་བུ་གླེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྐུན་པོར་གྱུར་པ་དེ་དག
འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཅན་དེ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པ་སྟེ། དེ་ནི་བདག་ཅག་གིས་ཚོད་བཟུང་བར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་སོ། །ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་དག་ནི་དེའི་ཚེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོ་
འཕྲུལ་ལ་ཡང་ཡིད་མི་ཆེས་པར་འགྱུར་ན། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོ་འཕྲུལ་ལྟ་ལ་སྨོས་
ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་
གླེན་པ། རྙེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་དང་། ཚིགས་སུ་
བཅད་པས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ། མི་གཙང་བར་བྱེད་
ཀ། རིམ་གྲོའི་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ། མ་རབས་ཀྱི་ངང་

སྐལ་ཅན་དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཞིང་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་
མང་པོ་ཛེ་སྤྱོད་ཅིག་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས།།
།།འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་བམ་པོ་ལྔ་པ།། །།

00055028

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 09 March, 2016